

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.21.2.2023

Pan
Sławomir Kasprzak
Dyrektor
Zespołu Szkół Licealnych
i Technicznych nr 1
Technikum Mechatroniczne nr 1
ul. Wiśniowa 56
02-520 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 - Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych nr 1, Technikum Mechatroniczne nr 1 ¹ ul. Wiśniowa 56, 02-520 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sławomir Kasprzak Dyrektor Szkoły ² , od 1 września 2017 r. ³
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Inga Piotrowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/179/2023 z 19 września 2023 r. 2. Mariusz Malewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/180/2023 z 19 września 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 1-2)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor Szkoły zapewnił prawidłowe warunki kształcenia zawodowego, w szczególności odpowiednio wykwalifikowaną kadrę nauczycielską oraz bazę dydaktyczną do nauki przedmiotów zawodowych. Spełniono wymagania w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z jej obiektów.

Rzetelnie rozpoznawano potrzeby rynku pracy w aspekcie planowania kierunków, w których kształciła Szkoła. Utworzono, od 1 września 2020 r. nowy kierunek kształcenia technik programista, zgodnie z prognozami zawodów ogłaszanych co roku w obwieszczeniach Ministra Edukacji Narodowej⁶.

Zapewniono odpowiednią jakość kształcenia, czego skutkiem była wyższa zdawalność przedmiotów zawodowych na tle innych szkół w województwie oraz kraju. W okresie objętym kontrolą Szkoła pięciokrotnie znalazła się w rankingu „Portal edukacyjnego Perspektywy” (czterokrotnie na pierwszym miejscu w kraju i raz na drugim).

¹ Dalej: Technikum lub Szkoła.

² Dalej: Dyrektor lub Dyrektor Szkoły.

³ W okresie objętym kontrolą.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 stycznia 2020 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 106); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 122); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 120); obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 stycznia 2023 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 145), dalej: obwieszczenia.

Dyrektor Szkoły współpracował z pracodawcami, m.in. w zakresie zapewnienia uczniom możliwości odbywania praktyk zawodowych oraz wprowadzenia dodatkowych zajęć w ramach, których uczniowie uzyskiwali dodatkowe kompetencje zawodowe (tzw. „specjalizacje”).

Natomiast stwierdzone nieprawidłowości, dotyczyły w szczególności:

- niezrealizowania zajęć „INF.03.02. Podstawy informatyki” w minimalnym wymiarze 30 godzin w pierwszej klasie kształcącej w zawodzie technik programista (w jednej z trzech badanych klas pierwszych) w roku szkolnym 2022/2023, co było niezgodne z wymogiem określonym w załączniku nr 28⁷ do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego⁸,
- nie zawarcia w umowach o praktyczną naukę zawodu obowiązku zapewnienia, przez podmiot przyjmujący uczniów, odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej oraz higieny osobistej przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy, co było niezgodne z § 7 ust. 2 pkt 7, w związku z § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁹,
- niezapewnienia uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu możliwości zwrotu kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej, co było niezgodne § 7 ust. 2 pkt 7, w związku z § 8 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki do kształcenia zawodowego

Opis stanu faktycznego

1. W skład Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych nr 1 w Warszawie¹¹ wchodziło: LXXX Liceum Ogólnokształcące im. Leopolda Staffa¹², Technikum Mechatroniczne nr 1 oraz Szkoła Policealna nr 5. Z dniem 1 września 2019 r. Technikum uległo przekształceniu z czteroletniego w pięcioletnie¹³. W latach szkolnych 2019/2020-2022/2023 w pięcioletnim Technikum prowadzono klasy dotychczasowego czteroletniego technikum¹⁴.

W Technikum w latach szkolnych 2017/2018-2023/2024 kształcono w dwóch zawodach: technik informatyk (symbol cyfrowy zawodu¹⁵ 351203) i technik mechatronik (311410). Od roku szkolnego 2020/2021 rozpoczęto naukę zawodu technik programista (351406)¹⁶. Nie było przypadków rezygnacji z kształcenia ww. zawodów, których struktura w poszczególnych latach szkolnych kształtowała się następująco:

⁷ Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do branży teleinformatycznej (INF).

⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 991, dalej: rozporządzenie w sprawie podstaw programowych.

⁹ Dz. U. z 2019 r. poz. 391, dalej: rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu.

¹⁰ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Dalej: Zespół Szkół.

¹² Dalej: Liceum.

¹³ Na podstawie Uchwały nr XXI/562/2019 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowych czteroletnich techników prowadzonych przez m.st. Warszawę w pięcioletnie technika (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2019 r. poz. 13147).

¹⁴ Zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60).

¹⁵ Ustalony w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego - Dz. U. poz. 316 ze zm.).

¹⁶ Po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy Województwa Mazowieckiego (uchwała nr 16 z 2 kwietnia 2020 r. w sprawie wydania opinii w przedmiocie wniosku Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych nr 1 dotyczącego uruchomienia nowego kierunku kształcenia w zawodzie technik programista), dalej: opinia Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy.

Technikum 4-letnie¹⁷

- w roku szkolnym 2017/2018 wg stanu na dzień 30 września rozpoczęło naukę ogółem 648 uczniów (w tym 373 uczniów w zawodzie technik informatyk¹⁸ i 275 – technik mechatronik¹⁹), z których promocję²⁰ uzyskało 637 uczniów²¹ (98,3%), dwóch²² (0,3%) nie uzyskało a dziewięciu²³ uczniów (1,4%) w trakcie roku szkolnego zmieniło szkołę;
- w 2018/2019 rozpoczęło naukę ogółem 640 uczniów (365 informatyków i 275 mechatroników), z których promocję uzyskało 635 uczniów²⁴ (99,2%) a dwóch²⁵ (0,3%) nie uzyskało oraz trzech uczniów²⁶ (0,5%) w trakcie roku szkolnego zmieniło szkołę;
- w 2019/2020 rozpoczęło naukę ogółem 619 uczniów (341 informatyków i 278 mechatroników), z których promocję uzyskało 611 uczniów²⁷ (98,7%), jeden²⁸ – mechatronik (0,2%) nie uzyskał a siedmiu uczniów²⁹ (1,1%) w trakcie roku szkolnego zmieniło szkołę;
- w 2020/2021 rozpoczęło naukę ogółem 423 uczniów (246 informatyków i 177 mechatroników), z których promocję uzyskało 422 uczniów³⁰ (99,8%) oraz jeden informatyk (0,2%) w trakcie roku szkolnego zmienił szkołę;
- w 2021/2022 rozpoczęło naukę ogółem 276 uczniów (157 informatyków i 119 mechatroników), z których promocję uzyskało 272 uczniów³¹ (98,6%) a jeden informatyk nie uzyskał oraz dwóch uczniów³² w trakcie roku szkolnego zmieniło szkołę a jeden uczeń zmarł;
- w 2022/2023 – rozpoczęło naukę ogółem 128 uczniów (69 informatyków i 59 mechatroników) i wszyscy uzyskali promocję;

Technikum 5-letnie³³

- w roku szkolnym 2019/2020 rozpoczęło naukę ogółem 95 uczniów (w tym 63 informatyków i 32 mechatroników) i wszyscy uzyskali promocję;
- w 2020/2021 rozpoczęło naukę ogółem 258 uczniów (129 informatyków, 97 mechatroników i 32 w zawodzie technik programista³⁴), z których promocję uzyskało 256 uczniów³⁵ (99,3%) a jeden (informatyk) nie uzyskał oraz jeden uczeń (mechatronik) w trakcie roku szkolnego zmienił szkołę;
- w 2021/2022 rozpoczęło naukę ogółem 416 uczniów (192 informatyków, 160 mechatroników i 64 programistów), z których promocję uzyskało 406 uczniów³⁶ (97,6%), trzech (po jednym informatyku, mechatroniku i programiście) nie uzyskało, pięciu uczniów (trzech informatyków i po jednym mechatroniku i programiście) w trakcie roku szkolnego zmieniło szkołę a dwóch uczniów zmarło;

---

¹⁷ Ze względu na reformę przyjęło klasy pierwsze po raz ostatni w roku szkolnym 2019/2020, które ukończyły naukę w roku szkolnym 2022/2023.

¹⁸ Dalej: informatyk.

¹⁹ Dalej: mechatronik.

²⁰ Wg stanu na ostatni dzień roku szkolnego.

²¹ W tym 365 informatyków (97,8 %) i 272 mechatroników (98,9%).

²² Informatyk i mechatronik.

²³ Siedmiu informatyków i dwóch mechatroników.

²⁴ W tym 363 informatyków (99,5%) i 272 mechatroników (98,9%).

²⁵ Informatyk i mechatronik.

²⁶ Informatyk i dwóch mechatroników.

²⁷ W tym 338 informatyków (99,2%) i 273 mechatroników (98,2%).

²⁸ Mechatronik.

²⁹ Trzech informatyków i czterech mechatroników.

³⁰ W tym 245 informatyków (99,6%) i 177 mechatroników (100%).

³¹ W tym 155 informatyków (98,7%) i 117 mechatroników (98,3%).

³² Po jednym informatyku i mechatroniku.

³³ Pierwszy nabór odbył się w roku szkolnym 2019/2020.

³⁴ Dalej: Programista.

³⁵ W tym 128 informatyków (99,2%), 96 mechatroników (98,9%) i 32 programistów (100%).

³⁶ W tym 188 informatyków (97,9%), 156 mechatroników (97,5%) i 62 programistów (96,8%).

- w 2022/2023 rozpoczęło naukę ogółem 570 uczniów (252 informatyków, 223 mechatroników i 95 programistów), z których promocję uzyskało 563 uczniów³⁷ (98,8%) oraz siedmiu uczniów (po dwóch informatyków i programistów i trzech mechatroników) w trakcie roku szkolnego zmieniło szkołę;
- w 2023/2024 rozpoczęło naukę ogółem 691 uczniów (w tym 314 informatyków, 252 mechatroników i 125 programistów) – rok szkolny nie zakończył się.

W okresie objętym kontrolą z kształcenia w Technikum zrezygnowało łącznie czterech uczniów³⁸ z powodu zmiany kierunku kształcenia oraz względów osobistych (uczniowie pełnoletni), w tym dwóch (informatyków) w roku szkolnym 2017/2018³⁹ i po jednym w 2019/2020 (mechatronik) i 2020/2021 (informatyk). W pozostałych latach szkolnych nie było przypadków rezygnacji uczniów z nauki.

W okresie objętym kontrolą nie było przypadków rezygnacji z nauczania zawodów, na które prowadzono nabór w ramach klasy pierwszej.

(akta kontroli tom I str. 3-221, 317, 329-331, tom II str. 312-322)

2. Stan zatrudnienia ogółem nauczycieli w Szkole w poszczególnych latach objętych kontrolą, wg stanu na 31 września, wynosił odpowiednio:

- 83 nauczycieli zatrudnionych na 56,97 etatu (z 59,23 planowanych etatów) w roku szkolnym 2017/2018, w tym 31 nauczycieli uczących zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu⁴⁰ na 26,1 etatu (z 27,95);
- 78 na 55,63 etatu (z 59,03) w 2018/2019, w tym 28 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 22,43 etatu (z 25,66);
- 85 na 62,23 etatu (z 66,03) w 2019/2020, w tym 30 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 25,6 etatu (z 29,03);
- 89 na 61,68 etatu (z 64,67) w 2020/2021, w tym 31 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 26,11 etatu (z 29,1);
- 93 na 61,37 etatu (z 65,24) w 2021/2022, w tym 33 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 24,91 etatu (z 28,67);
- 92 na 60,92 etatu (z 65,94) w 2022/2023, w tym 30 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 23,81 etatu (z 27,07);
- 92 na 64,5 etatu (z 65,81) w 2023/2024, w tym 32 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 25,92 etatu (z 27,08).

W okresie objętym kontrolą w Szkole były wolne etaty na stanowiskach nauczycieli przedmiotów zawodowych i wynosiły odpowiednio: 1,85 w roku szkolnym 2017/2018; 3,23 w 2018/2019; 3,43 w 2019/2020; 2,99 w 2020/2021; 3,76 w 2021/2022; 3,26 w 2022/2023 i 1,16 w 2023/2024.

(akta kontroli tom I str. 332-333)

Odnosnie do diagnozowania braków kadrowych dotyczących nauczycieli przedmiotów zawodowych Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż w 2017 r. nie było danych do planowania kadrowego, gdyż nie było ramowych planów nauczania, które pojawiły się dopiero w sierpniu 2019 r. oraz nie znano podstaw programowych, zmian w efektach uczenia się, struktury kwalifikacji w zawodach, zakresu merytorycznego i struktury egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodach i nie wiadomo jakie zmiany znajdują się w Karcie Nauczyciela. W roku szkolnym 2019/2020, w związku z likwidacją gimnazjów zwiększono nabory w klasach pierwszych techników. Ponadto w efekcie likwidacji gimnazjów i przywrócenia ośmioletniej szkoły podstawowej zatrzymano reformę z 2014 r. W konsekwencji w roku szkolnym 2022/23 i 2023/24 nastąpiła kumulacja, tzn. półtora rocznika. Uczniowie kończyli ósme klasy i starali się dostać do szkół średnich. To oznaczało tworzenie dodatkowych klas i w konsekwencji zwiększenie puli godzin kształcenia ogólnego i zawodowego wśród nauczycieli. W listopadzie

³⁷ W tym 250 informatyków (99,2%), 220 mechatroników (98,6%) i 93 programistów (97,9%).

³⁸ Którzy uzyskali promocję, ale nie podjęli nauki w następnej klasie/na kolejnym semestrze.

³⁹ Wg stanu na dzień 30 września kolejnego roku szkolnego.

⁴⁰ W Technikum realizuje się kształcenie modułowe, które łączy kształcenie teoretyczne z praktycznym, w związku z tym, jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły nie ma podziału na nauczycieli kształcenia teoretycznego i praktycznego, dalej: nauczyciel przedmiotów zawodowych.

2022 r. znając propozycję naboru prowadzone były rozmowy z przedstawicielami organu prowadzącego, podczas których wskazywano na ograniczenie naboru optymalizacją organizacyjną obecnego funkcjonowania Szkoły. Oznaczało to, że takim szkołom nie można już dokładać oddziałów, ponieważ przekraczanie pewnej granicy poza optimum może spowodować nieodwracalne problemy, również w sferze kadrowej.

W zakresie podejmowanych działań w celu uzupełnienia kadry nauczycieli przedmiotów zawodowych Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż braki w kadrze nauczycielskiej spowodowały, że część nauczycieli pracuje od kilku lat często na 1,5 etatu. To jedyne rozwiązanie dla zapewnienia kształcenia, ze względu na brak nauczycieli na rynku pracy i w związku z niezgłaszaniem się kandydatów do pracy. Próby zatrudnienia nauczycieli do pracy w zakresie kształcenia zawodowego są skuteczne jedynie sporadycznie. Często na kilka umówionych rozmów przychodzi tylko jeden kandydat, który po namyśle rezygnuje, a kilka osób dzwoni, żeby odwołać rozmowę. Przyczyną, dla której nie zgłaszają się kandydaci do pracy to przede wszystkim niski poziom wynagrodzeń oferowanych kandydatom na wakujące stanowiska, zwłaszcza tym zaczynającym dopiero pracę w zawodzie nauczyciela. Od 2017 r. w związku ze zmianami, trudno jest ustabilizować sytuację nauczycieli w perspektywie następnego roku i również w wieloletniej. Część nauczycieli odchodzi ze Szkoły, do szkolnictwa niepublicznego, a część zatrudnia się w kilku szkołach. Nauczyciele odchodzą także na urlopy wychowawcze. Odchodzą z pracy także nauczyciele, którzy pracując w Szkole zwiększyli swoje kompetencje zawodowe, także przez udział w doskonaleniu zawodowym i przenoszą się do bardziej atrakcyjnie finansowo pracy. Sposobem radzenia sobie z brakami kadrowymi jest przydzielanie pracownikom godzin ponadwymiarowych. Od 1 września 2023 r. dodano art. 93b do ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁴¹ i zgodnie z tym przepisem w roku szkolnym 2023/2024 możliwe jest przekroczenie limitu godzin ponadwymiarowych – ½ tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin nauczyciela. W latach wcześniejszych przydzielane były godziny ponadwymiarowe, albo za zgodą nauczyciela, albo bez niej. W przypadku, gdy ich liczba nie przekraczała 1/4 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć, nie musieliśmy uzyskiwać zgody nauczyciela, jeżeli natomiast chcieliśmy przydzielić większą liczbę godzin (jednak nie więcej niż 1/2 realizowanego przez nauczyciela pensum) – konieczne było uprzednie uzyskanie zgody nauczyciela. Było to jednak dla nauczycieli wyrażających zgodę dodatkowym obciążeniem, wykraczającym, poza ich standardowe możliwości. Nieobsadzone godziny pozostawały na wakacje i podejmowaliśmy próby zatrudnienia nauczycieli. Pomimo trudnej sytuacji, gdy nie zgłaszali się nauczyciele do pracy, godziny wakacyjne były obsadzone stałymi zastępstwami, tak aby realizowana była podstawa programowa. Do kształcenia zawodowego są także zatrudniane osoby bez przygotowania zawodowego, za zgodą organu prowadzącego (art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁴²). W okresie zimowym publikowane są ogłoszenia o pracę na stronach kuratorium oraz dedykowanych portalach dla nauczycieli. Prowadzony jest szereg działań informacyjnych o poszukiwaniu nauczycieli wśród rodziców uczniów, instytucji związanych z oświatą, np. Polskie Towarzystwo Informatyczne oraz współpracujących ze Szkołą pracodawców. Rozsyłane są maile informujące o możliwości przyjęcia do pracy specjalistów z firm na kilka godzin lub etat oraz listy intencyjne do uczelni technicznych. Dzięki takim działaniom udaje się pozyskiwać nauczycieli do kształcenia zawodowego. Najczęściej dzieje się to dzięki porozumieniom zawartych z firmami o współpracy, w ramach których jest zapis umożliwiający wsparcie dydaktyczne poprzez prowadzenia zajęć w szkole. W ramach współpracy z dyrektorami innych szkół i instytucji oświatowych podejmujemy próby pozyskania nauczycieli kształcenia zawodowego na parę godzin. Otrzymuje także wsparcie od rodziców, którzy starają się uruchamiać własne kontakty oraz zwraca się z prośbą do emerytowanych nauczycieli o powrót do pracy.

(akta kontroli tom I str. 301, 317-320, tom II str. 81-123)

Pozostałe wolne etaty dotyczyły nauczycieli przedmiotów ogólnych i wynosiły 0,41 etatu (język angielski) w 2017/2018; 0,17 (informatyka) w 2018/2019; 0,37 (etyka) w 2019/2020; 0,11 (etyka) w 2021/2022; 1,76 (w tym 0,81 – godziny niewykorzystane z powodu rezygnacji

⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 984, dalej: ustawa Karta Nauczyciela.

⁴² Dz. U. z 2023 r. poz. 900, dalej: ustawa Prawo oświatowe.

z podziału na grupy, 0,5 – geografia, 0,06 – filozofia, 0,28 – informatyka, 0,11 – matematyka) w 2022/2023; 0,15 (w tym 0,04 – informatyka i 0,11 – etyka) w 2023/2024. Nie było wakatów w kształceniu ogólnym w roku szkolnym 2020/2021.

(akta kontroli tom I str. 332-333)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż braki kadrowe w kształceniu ogólnym, stanowią ułamkowe części etatu, w związku z tym nie występowały jako wolne wakaty w rozumieniu pół etatu, czy cały etat. Braki dotyczyły pojedynczych godzin, na które nie było możliwości zatrudnienia nauczycieli. Realizacja tych godzin jest prowadzona w formie stałych zastępstw przez nauczycieli zatrudnionych w szkole, co pozwala na płynność pracy szkoły. Godziny etyki były wykazywane na wakacje, ponieważ nie wiadomo jaka liczba uczniów zdecyduje się w nich uczestniczyć (są to zajęcia dodatkowe i w każdej chwili można się z nich wypisać). W roku szkolnym 2023/2024 liczba wakatów częściowych znacząco się zmniejszyła, ponieważ Ministerstwo Edukacji i Nauki, na podstawie art. 93b ustawy Karta Nauczyciela zniósło limit godzin ponadwymiarowych, który wynosił 50% pensum.

(akta kontroli tom I str. 301, 317-320)

W latach 2019-2023 wg stanu na 31 grudnia danego roku największą grupę nauczycieli przedmiotów zawodowych stanowiły osoby w wieku od 40 do 50 lat i wyniosły odpowiednio: dziewięć (stanowiących 30% w stosunku do ogółem 30 zatrudnionych nauczycieli przedmiotów zawodowych) w 2019 r., 14 (45,2% w stosunku do 31) w 2020 r., 14 (42,4% w stosunku do 33) w 2021 r. i 13 (43,4% w stosunku do 30) w 2022 r. Liczba zatrudnionych nauczycieli w wieku 50-60 oraz 60-70 była na podobnym poziomie i wynosiła odpowiednio: osiem (26,7%) i siedem (23,4%) w 2019 r., sześć (19,4%) i osiem (25,8%) w 2020 r., siedem (21,2%) i sześć (18,2%) w 2021 r. i po sześć (20%) w 2022 r. Nauczycieli w wieku 30-40 i 70-80 było zatrudnionych odpowiednio: czterech i dwóch w 2019 r., po jednym w 2021 r., trzech i jeden w 2021 r. i po dwóch w 2022 r. Zatrudniano jednego nauczyciela w wieku od 80 do 90 w latach 2020-2022 oraz nauczyciela poniżej 30 roku życia w 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 334)

W latach szkolnych 2018/2019-2022/2023 na emeryturę przeszło 13 nauczycieli, w tym 10 nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy ponownie wrócili do pracy. Jeden z nauczycieli skorzystał ze świadczenia kompensacyjnego. Nie wystąpiły przypadki zatrudniania nauczycieli pobierających nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. Nie wznowiono stosunku pracy, po ustaniu umowy z 10 nauczycielami, w tym z trzema nauczycielami przedmiotów zawodowych. Trzech nauczycieli skorzystało z urlopu dla poratowania zdrowia. Nie rozwiązano stosunku pracy z żadnym nauczycielem, a w stosunku do jednego z nauczycieli wygasł stosunek pracy z powodu jego śmierci. Po zakończeniu umowy o pracę na czas określony 16 nauczycieli przedmiotów zawodowych, zrezygnowało z dalszego zatrudnienia.

W trakcie roku szkolnego przyjmowano osoby, niebędące nauczycielem do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego na czas określony, których zatrudniano⁴³ na stanowisku specjalisty⁴⁴ na dany rok szkolny, za zgodą organu prowadzącego⁴⁵ (czterech w okresie 2017/2018-2021/2022 i w 2023/2024 oraz sześciu w 2022/2023). Przyjęto trzech nauczycieli przedmiotów zawodowych w roku szkolnym 2022/2023, którzy w trakcie jego trwania odeszli.

W latach 2019-2023 nie wystąpiły przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu ze względu na braki kadrowe.

(akta kontroli tom I str. 320, 335-340)

3. W roku szkolnym 2022/2023 zatrudnionych było ogółem 36 nauczycieli do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego, w tym 27 nauczycieli przedmiotów zawodowych i dziewięciu nauczycieli specjalistów. Badanie kwalifikacji zawodowych 10 osób (z 36) wykazało, iż pięciu nauczycieli spełniało wymagania określone w § 3 ust. 2 i § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie

⁴³ Zarządzenie nr 1802/2018 Prezydenta m. st. Warszawy z 19 listopada 2018 r. w sprawie zatrudniania osoby niebędącej nauczycielem do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego w technikach oraz szkołach branżowych prowadzonych przez m.st. Warszawę.

⁴⁴ Dalej: nauczyciel specjalista.

⁴⁵ Na podstawie art. 15 ust. 6 ustawy Prawo oświatowe.

szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁴⁶. Pozostałych pięć osób, niebędących nauczycielami, zatrudniono na stanowisku specjalisty do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego, na wniosek Dyrektora Szkoły⁴⁷, za zgodą organu prowadzącego (art. 15 ust. 6 ustawy Prawo oświatowe).

(akta kontroli tom I str. 222-234)

4. W okresie objętym kontrolą zatrudnionych było ogółem 53 nauczycieli do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego⁴⁸, z czego obowiązkiem realizacji szkoleń branżowych było objętych 45 osób⁴⁹. Pozostałych ośmiu nauczycieli było zwolnionych, w tym dwóch nauczycieli języka angielskiego zawodowego, na podstawie art. 70c ust. 2 pkt 4 ustawy Karta nauczyciela, a sześciu nauczycieli specjalistów ze względu na zatrudnienie u pracodawców na stanowiskach związanych z nauczaniem zawodem (art. 70c ust. 2 pkt 2 ww. ustawy).

Badanie realizacji obowiązku szkoleń branżowych przez 10 (z 45) nauczycieli przedmiotów zawodowych w roku szkolnym 2022/2023 wykazało, iż wszyscy nauczyciele zrealizowali ten obowiązek w wymiarze 40 godz. w czteroletnim cyklu szkoleniowym obejmującym okres 2019/2020-2022/2023. Szkolenia te realizowali nauczyciele kształcący w zawodach technik informatyk (szkolenie nt. „Poznanie europejskich rynków pracy szansą na przyszły sukces zawodowy”, „Szkolenie z zakresu telekomunikacji bezprzewodowej oraz konserwacji urządzeń łączności bezprzewodowej”), technik programista (nt. „Szkolenie w zakresie podnoszenia kwalifikacji w branży IT dotyczącej programowania aplikacji webowych oraz programowania obiektowego”) oraz technik mechatronik (nt. „Operator programista obrabiarek sterowanych numerycznie CNC”, „Podstawy programowania i obsługi sterowników uintronics w programie Inilogic”). Szkolenia były przeprowadzane bezkosztowo, w ramach współpracy z przedsiębiorcami.

(akta kontroli tom I str. 235-253, tom II str. 46-47, 567-568, 583)

Dyrektor Szkoły ustalił harmonogram uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych⁵⁰ realizowanych w czteroletnim cyklu (2019/2020-2022/2023)⁵¹, w którym uwzględniono m.in. obowiązkowy wymiar szkolenia branżowego i planowany jego termin realizacji, możliwość organizacji szkoleń u pracodawców oraz udział nauczycieli w formach doskonalenia zawodowego realizowanych u pracodawców w ramach regionalnych programów operacyjnych.

(akta kontroli tom II str. 46-47, 579-582)

Na zebraniach zespołów przedmiotowych informatycznych i mechatronicznych, w których uczestniczyli nauczyciele przedmiotów zawodowych, omawiano potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli, uwzględniając szkolenia branżowe.

Odnosnie do diagnozowania potrzeb w zakresie realizacji szkoleń branżowych przez nauczycieli przedmiotów zawodowych Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż szkolenia te wynikały z wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach technik mechatronik, technik informatyk, technik programista, w powiązaniu z aktualizacją wiedzy zawodowej i specjalistycznej w zakresie nowych technologii, związanych z nauczaniem zawodami poprzez treści uzgodnione z pracodawcami. Szkolenia branżowe wynikały także z realizacji projektów unijnych Erasmus+, których celem było nawiązywanie kontaktów

⁴⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm. Od 2 października obowiązuje rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. poz. 2102).

⁴⁷ W których wskazano, iż osoby te posiadają przygotowanie zawodowe do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego.

⁴⁸ W tym 41 nauczycieli przedmiotów zawodowych i 12 nauczycieli specjalistów.

⁴⁹ W tym 39 nauczycieli przedmiotów zawodowych i sześciu nauczycieli specjalistów.

⁵⁰ Dalej: harmonogram szkoleń branżowych.

⁵¹ Zgodnie z art. 70c ust. 1-2 ustawy Karta nauczyciela, nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczyciele praktycznej nauki zawodu, zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe są obowiązani doskonalić umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania pracy poprzez uczestniczenie w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu. Od 27 maja 2022 r. okres ten został wydłużony do 4 lat, na podstawie art. 143a ustawy Prawo oświatowe, wprowadzonego przez art. 8 pkt 6 ustawy z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 poz. 1116). Obowiązek ten nie dotyczy m.in. nauczycieli prowadzących działalność gospodarczą związaną z nauczaniem zawodem lub zatrudnionych u pracodawców na stanowiskach związanych z nauczaniem zawodem.

zawodowych umożliwiających rozwijanie i doskonalenie współpracy z pracodawcami oraz doskonalenia umiejętności zastosowania posiadanej wiedzy zawodowej i specjalistycznej w praktyce. Uwzględniane były potrzeby w obrębie szkoleń branżowych, które wskazane były w kierunkach polityki państwa na dany rok szkolny i dotyczyły potrzeb w następujących obszarach: „Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami - Wdrażanie Zintegrowanej Strategii 2030”, „Zintegrowanej Strategii Umiejętności – rozwój umiejętności zawodowych w edukacji formalnej i poza formalnej, w tym uczeniu się dla dorosłych”, „Wykorzystanie w procesach edukacyjnych narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia na odległość”, „Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych”, „Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym”, „Wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego”.

Dodatkowo Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż utrudnieniem związanym z ewentualnym diagnozowaniem potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli Szkoły była nieprzewidywalna zmienność rynku pracy. Trudno w takiej sytuacji powiązać zadania Szkoły z potrzebami zakładów pracy w regionie. Na rynku pracy funkcjonują małe i średnie przedsiębiorstwa, co powoduje, że zakłady pracy zainteresowane są współpracą skierowaną do indywidualnych uczniów lub małych grup. Ponadto istnieje szeroki, ale rozproszony wachlarz możliwości technologicznych. Jednocześnie sytuacja technologii na rynku pracy nie jest stabilna, a dynamicznie zmienia się w czasie i trudno jest szkole nadążać za tymi zmianami i potrzebami ówczesnego rynku pracy.

(akta kontroli tom II str. 565-570, 584-634)

Na podstawie danych przekazywanych przez liderów zespołów przedmiotowych, składane były wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli⁵² do organu prowadzącego uwzględniające m.in. potrzeby szkoleniowe dla nauczycieli kształcenia zawodowego. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Szkoły złożył do organu prowadzącego pięć wniosków o doskonalenie zawodowe nauczycieli, tj.:

- do 30 listopada 2018 r. wniosek na 2019 r., (tj. zgodnie z terminem wskazanym w § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków⁵³);
- do 31 października odpowiednio 2020 r., 2021 r. i 2022 r. wnioski dotyczące 2021 r., 2022 r. i 2023 r. (zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe⁵⁴);
- do 16 grudnia 2019 r. wniosek na 2020 r., tj. po terminie wskazanym w § 4⁵⁵ ww. rozporządzenia, ponieważ jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły wnioski corocznie składane są w odpowiedzi na pisma organu prowadzącego, gdyż taka jest przyjęta zasada. W 2019 r. terminem wskazanym w piśmie przez organ prowadzący Szkołę na przesłanie informacji dotyczącej rocznego planu doskonalenia nauczycieli był 16 grudnia 2019 r. Pomimo terminów określonych przepisami prawa w tym zakresie, termin odpowiedzi został dostosowany do terminu wyznaczonego przez organ prowadzący.

(akta kontroli tom II str. 48-80, 584-634)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż w latach 2019, 2020, 2021 otrzymaliśmy środki na szkolenia w zakresie kształcenia ogólnego, natomiast nie otrzymaliśmy na dofinansowanie szkoleń branżowych zgłoszonych do organu prowadzącego we wnioskach o doskonalenie zawodowe.

⁵² Dalej: wnioski o doskonalenie zawodowe lub wniosek.

⁵³ Dz. U. Nr 46, poz. 430 ze zm. Rozporządzenie obowiązywało do dnia 31 grudnia 2018 r. i zostało uchylone ustawą z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1400).

⁵⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 1653, dalej: rozporządzenie w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

⁵⁵ Dyrektorzy szkół do dnia 31 października danego roku składają do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w następnym roku kalendarzowym (...).

Wobec powyższego na rok 2022 i 2023 nie ujmowano szkoleń branżowych we wnioskach o doskonalenie zawodowe. Ponieważ wysokie koszty szkoleń branżowych nie były dofinansowane przez organ prowadzący, Szkoła organizowała te szkolenia u pracodawców i stało się to koniecznością. Pracodawcy przeprowadzali szkolenia dla naszych nauczycieli bezkosztowo. Przyjęte rozwiązania planowania i realizacji szkoleń branżowych wynikały z tego, że pojedyncze szkolenia branżowe dla mechatroników, informatyków, programistów są drogie.

Odnosnie do uwzględniania we wnioskach o doskonalenie zawodowe propozycji pochodzących od rady szkoły, rady pedagogicznej, rady rodziców, związków zawodowych zrzeszających nauczycieli i innych podmiotów Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż nie uwzględniał one propozycji pochodzących od rady szkoły, gdyż taki organ nie istnieje w Szkole, a także propozycji pochodzących od rady rodziców i związków zawodowych zrzeszających nauczycieli, gdyż te nie mają kompetencji w tym zakresie. Jedynym organem, który posiada kompetencje w tym zakresie to rada pedagogiczna, która pracuje w ramach zespołów i komisjach, w tym w zespołach przedmiotowych, które zgłaszają potrzeby doskonalenia zawodowego nauczycieli.

(akta kontroli tom II str. 565-572)

5. Oględziny⁵⁶ terenu Szkoły, trzech pomieszczeń sanitarno-higienicznych i trzech sal dydaktycznych do kształcenia zawodu teoretycznego i praktycznego⁵⁷ w zakresie zapewnienia warunków korzystania z nich w sposób bezpieczny i higieniczny m.in. wykazały, iż plan ewakuacji Szkoły umieszczony był w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp, drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe, teren szkoły był ogrodzony, studzienki na terenie szkoły były zakryte odpowiednimi pokrywami, szlaki komunikacyjne wychodzące poza teren Szkoły zabezpieczone były w sposób uniemożliwiający bezpośrednie wyjście na jezdnię, w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniona była bieżąca ciepła i zimna woda oraz środki higieny osobistej, a urządzenia sanitarno-higieniczne utrzymane były w czystości i w stanie pełnej sprawności technicznej. Schody nie były śliskie i wyposażono je w balustrady z poręczami zabezpieczonymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich. Pomieszczenia Szkoły (pokój nauczycielski, pokój nauczycieli wychowania fizycznego, sale dydaktyczne) wyposażone były w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy. W salach dydaktycznych przy urządzeniach technicznych umieszczono instrukcję bezpiecznej obsługi oraz regulamin określający zasady bezpieczeństwa i higieny pracy⁵⁸ oraz zapewniono temperaturę co najmniej 18°C. Teren Szkoły, w tym droga do wejścia głównego do budynku, boisko i teren wokół niego miały równą nawierzchnię dróg, za wyjątkiem drogi wewnętrznej pożarowej. Droga ta miała nierówności (wyrwy, ubytki, dziury). Na drodze tej wyznaczono ciąg dla pieszych oznakowany pasami dla pieszych, który kończył się przy wejściu do budynku Szkoły od strony południowej.

(akta kontroli tom I str. 254-288)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił m.in., iż na wyznaczonym ciągu komunikacyjnym, poruszają się uczniowie do wejścia budynku Szkoły usytuowanego od strony południowej. Wyznaczenie tego wejścia od strony południowej jako wejścia do Szkoły dla uczniów, podyktowane jest wymaganiami higieniczno-sanitarnymi, związanymi ze zmianą odzieży i obuwia (znajduje się szatnia dla uczniów), która jest tzw. „strefą brudną”. Wchodząc wejściem od strony południowej budynku, uczniowie przechodzą ze strefy brudnej do strefy czystej, zgodnie z wymogami higieniczno-sanitarnymi. W związku z powyższym pomimo, iż droga wewnętrzna pożarowa ma nierówności, to nie można zamienić wejścia uczniów do Szkoły na wejście główne.

(akta kontroli tom I str. 284-285)

W latach 2019-2023 Dyrektor Szkoły przeprowadził kontrole obiektów Szkoły pod względem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów, w wyniku

⁵⁶ Przeprowadzone 7 listopada 2023 r.

⁵⁷ W których odbywały się zajęcia w zawodzie technik informatyk (największa liczba uczniów kształcących się w ww. zawodzie w roku szkolnym 2023/2024).

⁵⁸ Tj.: Instrukcję BHP na stanowisku pracy z systemem komputerowym, Regulamin BHP pracowni informatycznej, Instrukcję BHP przy obsłudze drukarki.

których stwierdzono, iż stan techniczny pokrycia dachu budynku jest zły, a droga wewnętrzna pożarowa jest w stanie technicznym dostatecznym i obydwie obiekty wymagają remontu. Wyniki powyższych kontroli zostały przekazane do organu prowadzącego w formie protokołów kontroli⁵⁹ bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów⁶⁰, pomimo tego nie zostały przeprowadzone remonty pokrycia dachu i drogi wewnętrznej pożarowej.

(akta kontroli tom I str. 510-539)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż oceną stanu technicznego i czy dany obiekt należy remontować zajmuje się Wydział Inwestycji i Remontów dla Dzielnicy Mokotów⁶¹. Szkoła zgłaszała remont dachu także w trakcie rozmów z organem prowadzącym. WID dokonał analizy protokołów stanu BHP, protokołów z przeglądów rocznych budynku, oględzin dachu, stanu strychu (krokwi) opracował ekspertyzy techniczne i na ich podstawie w listopadzie 2018 r. opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową remontu dachu. Z informacji uzyskanych z WID w dniu 14 listopada 2023 r. zadanie remontowe nie zostało zrealizowane, z powodu wysokości kosztów oraz innych pilnych potrzeb remontowych w placówkach oświatowych nadzorowanych przez Urząd Dzielnicy Mokotów. We wrześniu 2023 r. na jednym ze spotkań Dyrektora Szkoły z Naczelnikiem WID ustalono, że w 2024 r. nastąpi aktualizacja dokumentacji kosztorysów i uzgodnień, w celu zabezpieczenia środków na remont lub wykonanie modernizacji dachu. Natomiast w przypadku remontu drogi wewnętrznej pożarowej Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż szkoła dokonywała doraźnej (miejscowej) naprawy drogi, do czasu objęcia budynków i terenu szkoły opieką konserwatorską⁶² i wyznaczono na niej strefę chodnika, aby uczniowie bezpiecznie przechodzili do budynku szkoły od strony południowej. Każdy remont wymagał zgody konserwatora, w tym opracowania projektu remontu. Szkoła nie mogła już wykonywać działań naprawczych we własnym zakresie, dlatego opisywała i przekazywała protokoły bhp z przeprowadzonych kontroli obiektów szkoły pod względem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z tych obiektów do organu prowadzącego. Poza ww. protokołami szkoła nie przekazała do organu prowadzącego innych dodatkowych pism, gdyż uważaliśmy, iż protokoły te są wystarczające. O ile w przypadku remontu dachu organ prowadzący podjął działania, to w przypadku naprawy drogi pożarowej organ prowadzący ich nie podjął.

(akta kontroli tom I str. 289-299, tom II str. 566, 577-578, 692-696)

Z informacji uzyskanych od organu prowadzącego szkołę, tj. Burmistrza Dzielnicy Mokotów wynika, iż z analizy protokołów przekazanych przez Dyrektora Szkoły wynikało, że infrastruktura szkoły zapewniała bezpieczne i higieniczne warunki nauki. Dyrektor zgłosił potrzeby remontowe dotyczące dachu budynku szkoły do Urzędu Dzielnicy Mokotów. WID w listopadzie 2018 r. zlecił opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej remontu dachu budynku głównego w Szkole. W 2018 r. kosztorys inwestorski zadania opiewał na kwotę 1668,2 tys. zł brutto. Z uwagi na wysokość kosztów oraz pilne potrzeby remontowe w innych placówkach oświatowych nadzorowanych przez Urząd zadanie zostało przesunięte w czasie. Zgodnie z zapisami przywołanych protokołów kontroli, dach budynku Szkoły jest bezpieczny i zabezpieczony. Dyrektor szkoły nie wskazywał w rejestrach ryzyka placówki informacji w przedmiotowej sprawie. Na 2024 r. zaplanowano aktualizację dokumentacji, kosztorysów i uzgodnień, w celu zabezpieczenia środków (remontowych lub inwestycyjnych na wykonanie modernizacji). O konieczności dokonania naprawy drogi wewnętrznej pożarowej jest mowa wyłącznie we wspomnianych protokołach kontroli. W Urzędzie brak jest informacji o zgłoszeniu, przez Dyrektora Szkoły, do planu remontów naprawy ww. drogi. Dyrektor nie wskazywał również tej kwestii w rejestrach ryzyka placówki.

(akta kontroli tom II str. 700-705)

⁵⁹ Z 30 sierpnia 2019 r. przekazany do organu prowadzącego w tym samym dniu; z 28 sierpnia 2020 r. – przekazany 9 września 2020 r., z 26 sierpnia 2021 r. – przekazany 27 sierpnia 2021 r., z 25 sierpnia 2022 r. – przekazany 30 sierpnia 2022 r., z 24 sierpnia 2023 r. – przekazany w 31 sierpnia 2023 r.

⁶⁰ § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604), dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

⁶¹ Dalej: WID.

⁶² Decyzja nr 540/2019 Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 18 września 2019 r.

W okresie objętym kontrolą Szkoła zawarła z pracodawcami 246 umów/porozumień⁶³ z zakresu kształcenia zawodowego w ramach praktyk zawodowych w dwóch zawodach technik informatyk i technik programista⁶⁴. Badanie 25 umów⁶⁵ wykazało, iż zawierały one zapisy dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie obowiązku pracodawcy do zapoznania uczniów przed rozpoczęciem praktyk zawodowych z organizacją pracy, regulaminem pracy, w szczególności w zakresie przestrzegania porządku i dyscypliny pracy oraz przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy.

(akta kontroli tom I str. 320, 572-619, tom III str. 367-368, 383-385, 401-403, 417-418, 431-432, 488-489, 494-493, 534-539)

Zarządzeniem Dyrektora Szkoły⁶⁶, wydanym na podstawie art. 237³ § 2^{2,67} Kodeksu pracy⁶⁸, od 2020 r. zwolniono ze szkoleń okresowych bhp pracowników administracyjno-biurowych (w tym nauczycieli)⁶⁹ zatrudnionych w Zespole Szkół. W zarządzeniu wskazano, iż Zespół Szkół prowadzi działalność edukacyjną, dla którego wskazano kategorię ryzyka trzy, na podstawie: rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 5 marca 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków⁷⁰. Podano także, iż w Zespole Szkół występuje niski wskaźnik wypadkowości oraz warunki środowiska pracy, w których występują najmniej szkodliwe czynniki dla zdrowia. Informacje wynikające z oceny ryzyka zawodowego nie uzasadniają zapewnienia szkolenia okresowego, jednak w przypadku zmiany warunków środowiska pracy należy przeprowadzić ocenę ryzyka zawodowego, z którego będzie wynikała potrzeba zapewnienia szkoleń okresowych bhp pracowników zatrudnionych na stanowiskach administracyjno-biurowych.

Do dnia wejścia w życie ww. zarządzenia⁷¹ wszyscy pracownicy administracyjno-biurowi (w tym nauczyciele), posiadali aktualne okresowe szkolenia z zakresu bhp. Pracownicy zatrudnieni w latach 2019-2023 na stanowiskach robotniczych podlegali okresowym szkoleniom bhp i posiadali aktualne szkolenia w tym zakresie.

Wszyscy pracownicy Szkoły (120 zatrudnionych na 13 listopada 2023 r.) posiadali przeszkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy, w tym 103⁷² miało zaświadczenie o ukończeniu ww. przeszkolenia, a 17⁷³ odbyło je w ramach szkolenia wstępnego bhp.

(akta kontroli tom II str. 340-555, 698-699)

6. Oględziny⁷⁴ trzech sal dydaktycznych⁷⁵ do kształcenia zawodu teoretycznego i praktycznego w zakresie wyposażenia ich w pomoce i sprzęt dydaktyczny, umożliwiającą realizację podstawy programowej kształcenia w zawodzie technik informatyk m.in. wykazały,

⁶³ W tym 67 w roku szkolnym 2018/2019, 14 w 2019/2020, 50 w 2020/2021, 67 w 2021/2022, 48 w 2022/2023.

⁶⁴ W zawodzie technik programista pierwsze praktyki zawodowe uczniowie odbędą w roku szkolnym 2023/2024 – planowane zawarcie umów o praktyki zawodowe w okresie styczeń/kwiecień 2024 r.

⁶⁵ Po pięć z każdego roku szkolnego w okresie objętym kontrolą.

⁶⁶ Nr 26/2019/2020 z 9 stycznia 2020 r. w sprawie zwolnienia ze szkoleń okresowych bhp pracowników administracyjno-biurowych (w tym nauczycieli), zatrudnionych w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych nr 1.

⁶⁷ Szkolenie okresowe nie jest wymagane w przypadku pracownika na stanowisku administracyjno-biurowym, gdy rodzaj przeważającej działalności pracodawcy w rozumieniu przepisów o statystyce publicznej znajduje się w grupie działalności, dla której ustalono nie wyższą niż trzecia kategorię ryzyka w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, chyba że z oceny ryzyka, o której mowa w art. 226 pkt 1 wynika, że jest to konieczne.

⁶⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Kodeks pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1465).

⁶⁹ Zwolnienie dotyczyło następujących stanowisk: sekretarz, sekretarka, kierownik gospodarczy, specjalista ds. uczniowskich, specjalista ds. finansowych, specjalista ds. kadr, pomoc administracyjna, nauczyciel, pomoc nauczyciela, administrator sieci komputerowych.

⁷⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 502.

⁷¹ Tj. do 8 stycznia 2020 r.

⁷² Posiadali wstępne szkolenia bhp (§ 15 ust. 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy - Dz. U. z 2004 r. Nr 180, poz. 1860), w ramach których odbyli m.in. szkolenie z zasad udzielania pierwszej pomocy.

⁷³ W tym ośmiu nauczycieli, czterech pracowników administracji i pięciu pracowników zatrudnionych na stanowisku robotniczym.

⁷⁴ Przeprowadzone 7 listopada 2023 r.

⁷⁵ Nr: 401 – Pracownia systemów operacyjnych, 412 – Pracownia sieciowych systemów operacyjnych) i 413 – Pracownia projektowania i instalacji sieci internetowych, są to te same sale dydaktyczne poddane oględzinom w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków.

iz pracownie posiadały stanowiska dla nauczycieli wyposażone w komputer stacjonarny podłączony do sieci lokalnej z dostępem do internetu oraz stanowiska komputerowe dla uczniów. W pracowni systemów operacyjnych komputery posiadały m.in. oprogramowanie: systemowe i użytkowe, do tworzenia grafiki rastrowej i wektorowej oraz animacji, obróbki materiałów audio i wideo (Blender), różne systemy zarządzania bazą danych, oprogramowanie umożliwiające tworzenie aplikacji internetowych po stronie serwera i klienta w wybranych językach programowania, serwer hostingowy do testowania projektów webowych, dokumentację techniczną. W pracowni sieciowych systemów operacyjnych komputery wyposażono m.in. w procesory umożliwiające wirtualizację, system operacyjny (Windows w wersji Professional i Linux), oprogramowanie: narzędziowe, diagnostyczne i zabezpieczające, biurowe oraz program do odczytu plików pdf, drukarkę laserową z możliwością pracy jako serwer wydruku, kompletny zestaw komputerowy – dostosowany do roli serwera, urządzenia mobilne wraz z kompletnym oprogramowaniem użytkowym i zabezpieczającym, szafę dystrybucyjną 19" (RACK). Pracownia projektowania i instalacji sieci internetowych wyposażona była m.in. w stanowiska komputerowe, które mogą pełnić rolę serwera ze sprzętowym wspomaganie wirtualizacji, dodatkowe elementy komputera umożliwiające jego rozbudowę i rekonfigurację, stół monterski z matą, zestaw narzędzi monterskich, różne systemy operacyjne stacji roboczej, serwerowe systemy operacyjne, szafę dystrybucyjną 19" (RACK), oprogramowania narzędziowe, diagnostyczne i zabezpieczające, do wirtualizacji, drukarkę z wbudowaną kartą sieciową oraz projektor multimedialny.

(akta kontroli tom I str. 254-288)

W okresie objętym kontrolą praktyczna nauka zawodu odbywała się w ramach zawartych umów z pracodawcami (ogółem 246 umów/porozumień⁷⁶). Nadzór nad praktyką zawodową realizowany u pracodawców obejmował sprawdzenie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, sprawdzenie dokumentacji uczniowskiej i kwalifikacji zawodowych instruktarz/opiekuna praktyk zawodowych oraz sprawdzenie realizacji programu praktyk zawodowych.

Odnosnie do sprawowanego nadzoru pedagogicznego nad prowadzonymi zajęciami obejmującymi praktyczną naukę zawodu w ramach zawartych ww. umów Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż kierownik szkolenia praktycznego prowadził nadzór pedagogiczny w wybranych zakładach pracy w formie obserwacji praktyk zawodowych. W szczególności obserwował wykonywane przez uczniów czynności i ich powiązanie z programem praktyk, oraz warunki bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach, na których przebywali i wykonywali zadania uczniowie. Czynności z nadzoru były odnotowywane w protokole nadzoru pedagogicznego nad praktyką zawodową. Nadzorem pedagogicznym objęta była także kontrola prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania realizowanego w ramach praktyk, czyli dzienniczki praktyk uczniów. Są to formalne dokumenty, zawierające wszystkie najbardziej istotne informacje, dotyczące odbywania praktyk zawodowych. W dzienniczkach praktyk uczniowie odnotowują tematy prac i prowadzą opisy wykonywanych czynności oraz uzupełniają godziny odbywania praktyk. Zapisy są sprawdzane i potwierdzane przez osobę opiekuna praktyk, ale także ze strony szkoły przez kierownika szkolenia praktycznego. W roku szkolnym 2019/2020 w okresie pandemii COVID-19 praktyki zawodowe, zgodnie z obowiązującym w tym okresie prawem, odbyły się w formie projektu edukacyjnego (zdalnie), we współpracy z pracodawcą. Uczniowie uczestniczyli w szkoleniach online oraz realizowali projekty zawodowe. W tym czasie kierownik szkolenia praktycznego nadzorował praktyki zawodowe w formie zdalnej. Utworzył w aplikacji Teams Microsoft grupy uczniów, zgodnie z ich przydziałem do firm oraz na bieżąco organizował spotkania, kontrolował frekwencję uczniów, tematykę realizowanych zagadnień i ich zgodność z programem praktyk, a także monitorował przebieg prac nad projektami i analizował przygotowane materiały przez uczniów i opiekunów praktyk.

(akta kontroli tom I str. 577-587, tom II str. 556-566, 572-575, 636-671)

7. Wyposażenie Szkoły do realizacji kształcenia w zawodach technik informatyk/programista, wymagało stanowisk komputerowych wyposażonych w urządzenia peryferyjne (np. drukarki, dyski zewnętrzne, tablety, skanery, itp.), oprogramowanie systemowe i użytkowe oraz sieć lokalną z dostępem do internetu. W zawodzie mechatronik wymagało stanowisk pracy

⁷⁶ Te same umowy, o których mowa w pkt 5 pierwszego obszaru niniejszego wystąpienie pokontrolnego.

wyposażonych w maszyny i urządzenia mechatroniczne, np. sterowniki PLC, roboty, urządzenia pneumatyczne, urządzenia hydrauliczne, elektronika, oprogramowanie do komputerowego wspomaganie, projektowania i wytwarzania CAD/CAM – maszyny CNC i drukarki 3D.

(akta kontroli tom I str. 321)

Odnosnie do identyfikacji potrzeb w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacja podstawy programowej w zawodzie technik informatyk/programista/mechatronik Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż w trakcie roku szkolnego zgłaszane były bieżące potrzeby przez nauczycieli wynikające z eksploatacji, uszkodzenia lub awarii sprzętu. Potrzeby te były korygowane i realizowane w zależności od możliwości i posiadanych środków finansowych. Cyklicznie dwa razy w miesiącu odbywały się spotkania kierownictwa szkoły z zespołem ds. finansowych, podczas których ustalano możliwości, termin oraz zakres zakupów uzupełniających bazę dydaktyczną w technikum. Liderzy zespołów zawodowych wraz z kierownictwem szkoły, na podstawie analizy nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego obowiązującej od 1 września 2019 r. dla zawodu technik informatyk, mechatronik i programista (od 2020 r.), w której określono część dotyczącą „Warunków realizacji kształcenia w zawodzie” oraz wytycznych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej pt. „Wyposażenie ośrodków egzaminacyjnych na dany rok szkolny”, przygotowywali zapotrzebowanie na wyposażenie niezbędne do realizacji kształcenia w pracowniach zawodowych dotyczące sprzętu, materiałów oraz oprogramowania.

(akta kontroli tom II str. 566, 575-577, 672-691)

W wyniku identyfikacji potrzeb w zakresie szkolnej bazy dydaktycznej Dyrektor Szkoły dwukrotnie zwrócił się do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych środków na ich zakup. We wniosku z 2020 r. zwrócono się o przyznanie 323,9 tys. zł w planie finansowym na 2020 r. na zakup sprzętu informatycznego do egzaminów, m.in. komputery do dwóch pracowni informatycznych, dyski SSD oraz komputery do nowej pracowni dla zawodu programisty na łączną kwotę 260,4 tys. zł oraz zakup sprzętu mechatronicznego, m.in. klucze imbusowe, czujniki fotoelektryczne (refleksyjny, odbiciowy), mierniki drgań do montażu elektrycznego, a także bazę dydaktyczną do nowej podstawy programowej do elektroniki i elektrotechniki, do montażu elektrycznego (63,5 tys. zł).

Organ prowadzący poinformował, iż nie ma możliwości przesunięcia środków finansowych na wskazany cel, w związku z koniecznością zabezpieczenia środków na niedobory na wynagrodzenia i pochodne pracowników.

W 2022 r. Dyrektor wnioskował o dodatkowe środki w planie finansowym na 2023 r. w wysokość 1995,1 tys. zł na zakup i odtworzenie pomocy dydaktycznych w pracowniach szkolnych niezbędnych do realizacji kształcenia zawodowego w trzech zawodach: technik mechatronik, technik informatyk i technik programista, wskazując jako zadanie priorytetowe wyposażenia pracowni robotyki, stworzenie bezprzewodowej infrastruktury sieciowej w szkole oraz zakup sprzętu komputerowego do dwóch pracowni informatycznych. Organ prowadzący uwzględnił wniosek i zwiększył plan finansowy na 2023 r. o 521,4 tys. zł. Pozostałe środki finansowe, jak wynika z wyjaśnień Dyrektora, szkoła ma otrzymać w kolejnych latach.

(akta kontroli tom I str. 342, 346, 381-389, 496-502)

Odnosnie do niezgłaszania do organu prowadzącego potrzeb w zakresie bazy dydaktycznej na 2019 r., 2021 r., 2022 r. Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż powodem był brak możliwości ich otrzymania. W 2019 r. planowana była również reforma kształcenia zawodowego, w ramach której miały być określone nowe warunki realizacji kształcenia w podstawie programowej, obowiązującej od września 2019 r. Nie były one znane w 2018 r., zatem nie było możliwości oszacowania potrzeb w zakresie kształcenia zawodowego opartych o nowe rozwiązania. Jednocześnie ze względów oszczędnościowych, nie doposażano szkoły w sprzęt, którego przydatność w nowej podstawie programowej kształcenia zawodowego byłaby mała albo żadna. Szkoła otrzymała informację z m.st. Warszawa, aby nie wnioskować o środki na 2021 r., z powodu spadku ich dochodów. Planowane wprowadzenie „Polskiego Ładu” oraz pandemia COVID-19 zmieniła sytuację finansową miasta, znaczne środki finansowe zostały przeznaczone na zarządzanie kryzysowe, zaspokajające potrzeby jednostek organizacyjnych Urzędu poprzez zakup sprzętu i aparatury medycznej niezbędnej do zwalczania skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-Cov-2.

(akta kontroli tom II str. 566, 576-577)

W latach 2019-2023 w wyniku identyfikacji potrzeb w zakresie szkolnej bazy dydaktycznej, zakupiono następujący sprzęt i wyposażenie do nauki zawodu:

- technik informatyk/programista, m.in.: komputery, laptopy, monitory, drukarki, projektor, ekran projekcyjny, tablice interaktywne dotykowe i sprzęt informatyczny: switchy, rozdzielacze sygnału, dyski SSD, głośniki, routery, tablety, przełączniki, urządzenia sieciowe CISCO, urządzenie sieciowe i akcesoria do instalacji światłowodowej;
- technik mechatronik, m.in.: rozdzielacze, przewody pomiarowe, panel sterujący, mikrometr analogowy, czujniki indukcyjne, trójfazowe silniki i silowniki, podnośnik dwukołowy, miernik, zasilacze, opornice, kondensatory, sprzęt hydrauliczny, oprogramowanie do nauki pneumatyki i hydrauliki, stanowiska dydaktyczne do nauki programowania sterowników PLC, wiertarko-frezarkę i tokarkę, przycinarkę taśmową do metalu.

Zakupiono także trzyletnie licencje na dostęp do systemu zarządzania oraz gwarancję i wsparcie oraz trzyletnie licencje Advanced Security PLC, drukarkę 3D, urządzenie do mycia i suszenia wydruków, wykorzystywane do nauki zawodu technik: informatyk, programista, mechatronik.

(akta kontroli tom I str. 341-347, 351-353, 364-372, 392-406, 416-430, 465-475)

W okresie objętym kontrolą wydatki na zakup wyposażenia i sprzętu dydaktycznego wyniosły ogółem 712,1 tys. zł z (z 981,1 tys. zł planowanych wydatków), w tym 127,0 tys. zł (100% planu) w 2019 r., 165,6 tys. zł (170,7 tys. zł) w 2020 r., 91,3 tys. zł (101,1 tys. zł) w 2021 r. i 76,8 tys. zł (87,6 tys. zł) w 2022 r. i 251,4 tys. zł (494,7 tys. zł) w 2023 r. (wg stanu na 3 października). Środki w kwocie 33,4 tys. zł Szkoła przeznaczyła m.in. na zakup książek do biblioteki, w tym w ramach programu „Narodowego programu rozwoju czytelnictwa”, podręczników do przedmiotów ogólnych (chemia, wychowanie fizyczne).

Szkoła przeznaczyła także środki pochodzące z wydzielonego rachunku dochodów⁷⁷ na zakup sprzętu i doposażenie bazy dydaktycznej w wysokości ogółem 197,9 tys. zł, w tym 24,7 tys. zł w 2019 r., 63,3 tys. zł w 2021 r., 96,9 tys. zł w 2022 r. i 13,0 tys. zł w 2023 r. (wg stanu na 3 października).

(akta kontroli tom I str. 348-350, 354-363, 373-375, 390-391, 410-415, 431-433, 460-464)

Szkoła doposażyła także szkolną bazę dydaktyczną z innych źródeł. W ramach projektu pn. „Zaprogramuj swoją przyszłość” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego⁷⁸, Szkoła otrzymała 64 tablety (63,9 tys. zł) do nauki zawodu technik informatyk oraz doposażyła stanowisko hydrauliczne z elementami przesyłowymi wg normy CETOP (97,0 tys. zł) do nauki zawodu technik mechatronik. W 2021 r. w ramach projektu pt. „Mazowiecki program przygotowania szkół, nauczycieli i uczniów do nauczania zdalnego” m.st. Warszawa nieodpłatnie przekazało monitor interaktywny z podstawą jezdnią (7,3 tys. zł) oraz projektor multimedialny (3,6 tys. zł)⁷⁹. Rada Rodziców w 2020 r. przekazała w formie darowizny komputery i laptopy (50,9 tys. zł) do nauki zawodu technik informatyk/programista, a w 2022 r. spawarki światłowodowe (15,6 tys. zł) i tablety graficzne (2,9 tys. zł). W latach 2022-2023 szkoła otrzymała nieodpłatnie z firm następujący sprzęt: używane komputery, monitory, urządzenia sieciowe CISCO oraz w ramach umów darowizny – roboty Mitsubishi serii RH-6FH i RV-4SQ, rack sterowniczy PLC Mitsubishi i panel Mitsubishi (102,9 tys. zł) oraz laptopy HP (9,1 tys. zł), projektor Epson (3,9 tys. zł), projektor Philips (1,9 tys. zł), stanowiska dydaktycznych mini linie produkcyjne MONILAB (65,2 tys. zł), roboty z oprogramowaniem Dobot Magician (48,8 tys. zł) i drukarki 3D (9,0 tys. zł). Powyższy sprzęt wykorzystywany był do nauki zawodu technik informatyk/programista i mechatronik.

(akta kontroli tom I str. 341-347, 376-380, 407-409, 434-459, 476-495)

W latach 2019-2023 nie było przypadków niezrealizowania potrzeb w zakresie bazy dydaktycznej oraz nie wystąpiły przypadki niezrealizowania zajęć, ponieważ nie było braków sprzętu/wyposażenia.

(akta kontroli tom I str. 321, tom II str. 577)

⁷⁷ Zgromadzone na tym rachunku środki finansowe pochodziły z najmu i dzierżawy pomieszczeń Szkoły, które przeznaczone były na dofinansowanie zadań w szkole, w tym m.in. na zakup i doposażenie bazy dydaktycznej Szkoły.

⁷⁸ W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

⁷⁹ Z którego korzystają obydwie szkoły, tj. Technikum i Liceum, wchodzące w skład Zespołu Szkół.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dyrektor Szkoły zapewnił prawidłowe warunki kształcenia zawodowego. Szkoła posiadała wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, która wywiązywała się z obowiązku kształcenia i doskonalenia zawodowego. Zapewniono bezpieczne warunki w obiektach Szkoły oraz wyposażenie pracowni zawodowych do kształcenia i przygotowania w nauczanych zawodach. Przeprowadzono kontrole obiektów Szkoły pod względem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków.

OBSZAR

2. Realizacja procesu kształcenia

Opis stanu
faktycznego

1. Minister Edukacji Narodowej na podstawie art. 46b ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, każdego roku ogłasza w obwieszczeniu prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy. Od 2020 r. istotne zapotrzebowanie na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego w województwie mazowieckim dotyczyło wszystkich zawodów, w których kształciła Szkoła, tj. technik mechatronik, technik programista oraz technik informatyk⁸⁰. W latach 2019-2023 w prognozie zapotrzebowania na krajowym rynku pracy na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego o szczególnym znaczeniu dla rozwoju państwa wskazano m.in. technika mechatronika oraz technika programistę.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że wybory Szkoły przed 2019 r. potwierdziły prognozy dotyczące kształcenia w ww. zawodach.

W związku z obserwacją rynku pracy i po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy, od roku szkolnego 2020/2021 w Szkole uruchomiono nowy kierunek kształcenia w zawodzie technik programista. Kształcenie zaplanowano w oparciu o istniejącą bazę dydaktyczną, we współpracy z pracodawcami wspomagającymi Szkołę w latach wcześniejszych w zawodzie technik informatyk.

W okresie objętym kontrolą nie zrezygnowano z kierunków, w których kształciła Szkoła.

W roku szkolnym 2020/2021 Szkoła podjęła próbę stworzenia uczniom kształcącym się w zawodzie technik programista możliwości zdobycia dodatkowej kwalifikacji „INF.02. Administracja i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych”, a uczniom kształcącym się w zawodzie technik informatyk zdobycia dodatkowej kwalifikacji „INF.04. Projektowanie, programowanie i testowanie aplikacji”. Oba zawody posiadały wspólną kwalifikację „INF.03. Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych”.

Układ kwalifikacji w poszczególnych zawodach wyglądać miał następująco:

Technik informatyk: INF.02. Administracja i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych, INF.03. Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych, dodatkowa kwalifikacja INF.04. Projektowanie, programowanie i testowanie aplikacji.

Technik programista: INF.03. Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych, INF.04. Projektowanie, programowanie i testowanie aplikacji, dodatkowa kwalifikacja INF.02. Administracja i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych.

Dzięki takiemu rozwiązaniu absolwenci technikum kończyliby Szkołę z trzema kwalifikacjami, co pozwoliłoby im uzyskać dwa zawody, tj. technik informatyk i technik programista.

Mając na uwadze powyższe, pismem z 3 grudnia 2021 r. Dyrektor Szkoły wystąpił do Dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej z prośbą o uznanie rozwiązania przyjętego w Szkole jako wypełnienia wymogu niezbędnego do dopuszczenia do egzaminu eksternistycznego, zawodowego w ramach trzeciej kwalifikacji, w celu potwierdzenia nabytych kompetencji. Pismem z 21 grudnia 2021 r. Wicedyrektor Okręgowej Komisji

⁸⁰ W 2019 r. istotne zapotrzebowanie na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego w województwie mazowieckim, dotyczyło technika programisty, natomiast umiarkowane technika mechatronika i technika informatyka.

Egzaminacyjnej odmówił akceptacji powyższego rozwiązania⁸¹, co nie pozwoliło na jego rozwijanie.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że Szkoła nie przeprowadziła badań i ankiet wśród pracodawców dotyczących potrzeb rynku pracy, jednak była z ww. w bezpośrednim kontakcie. Współpraca realizowana pomiędzy Szkołą, a przedsiębiorcami została opisana w pkt 5 oraz 8 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli tom I str. 322-323, tom III str. 1-7)

Ustalono, że Szkoła w okresie objętym kontrolą śledziła losy absolwentów w zakresie: nazwy i kierunku uczelni (studia dzienne czy stacjonarne), nazwy zakładu pracy (czy jest to praca w wyuczonym zawodzie).

W badanym okresie informację zwrotną uzyskano od: 66% absolwentów w roku szkolnym 2018/2019, 53% w 2019/2020, 66% w 2020/2021, 48% w 2021/2022. Szkoła była w trakcie zbierania danych za rok szkolny 2022/2023⁸². Absolwenci, którzy podjęli pracę po zakończeniu Szkoły: 10% w roku szkolnym 2018/2019, 4% w 2019/2020, 12% w 2020/2021 i 3% w 2021/2022.

W roku szkolnym 2019/2020 PBS Sp. z o.o. przeprowadziła w Szkole badanie, z którego powstał „Raport z internetowego badania uczniów ostatnich klas w roku szkolnym 2019/2020 TECHNIKUM MECHATRONICZNE NR 1 ul. Wiśniowa 56, Mokotów, 02-520 – na tle uczniów innych techników z miast Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza (UMP)” oraz „Raport z internetowego badania uczniów ostatnich klas w roku szkolnym 2019/2020 TECHNIKUM MECHATRONICZNE NR 1 ul. Wiśniowa 56, Mokotów, 02-520 – na tle innych techników z województwa mazowieckiego”⁸³. Z ww. badań m.in. wynika, iż 100% uczniów planowało bezpośrednio po jej ukończeniu rozpocząć studia na uczelni, 18% stwierdziło, że Szkoła doskonale przygotowała ich do wykonywania zawodu, a 82%, że Szkoła przygotowała ich dobrze do wykonywania zawodu, którego się uczyli.

Ponadto Szkoła śledziła losy swoich absolwentów na podstawie „Raportu z monitoringu karier absolwentów, którzy ukończyli technikum w roku szkolnym 2019/2020” oraz „Raportu rocznego z monitoringu karier absolwentów, którzy ukończyli technikum w roku szkolnym 2020/2021”, dostępnych w Systemie Informacji Oświatowej⁸⁴. Z ww. raportów wynika, że w grudniu 2020 r. i 2021 r. odpowiednio:

- kształciło się 88% i 90% absolwentów;
- studia lub edukację w szkole policealnej z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę lub z wykonywaniem własnej działalności gospodarczej łączyło 11% i 10% absolwentów;
- pracowało, ale nie studiowało ani nie uczęszczało do kolejnej szkoły 4% i 6% absolwentów.

(akta kontroli tom I str. 328)

2. Sposób procedowania programów nauczania został określony przez Dyrektora Szkoły w dokumencie pn. „Procedura dopuszczenia do użytku szkolnego programu nauczania w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych Nr 1”⁸⁵. Zgodnie z ww. dokumentem nauczyciel bądź zespół nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe w danym zawodzie przedstawiał dyrektorowi wniosek o dopuszczenie programu nauczania dla danego zawodu.

⁸¹ Wicedyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w powołanym piśmie m.in. wskazał, że uczeń, który kształcił się w zawodzie technik informatyk nie zostanie dopuszczony do egzaminu zawodowego eksternistycznego w zakresie kwalifikacji INF.04. Projektowanie, programowanie i testowanie aplikacji wyodrębnionej w zawodzie technik programista. Aby zostać dopuszczonym do egzaminu zawodowego eksternistycznego zdający musi przedłożyć do Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie dokumenty potwierdzające co najmniej dwa lata kształcenia lub pracy w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację. Absolwenci w zawodzie technik informatyk chcąc podejść do egzaminu z ww. kwalifikacji mogą rozpocząć kształcenie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym w zakresie kwalifikacji INF.04. Wówczas po zdanym egzaminie mogą otrzymać dyplom technika programisty.

⁸² Stan na 27 września 2023 r.

⁸³ Ankiety wypełniło 11 spośród 187 uczniów ostatnich klas.

⁸⁴ Zgodnie z art. 26b ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania prowadzi monitoring karier absolwentów publicznych i niepublicznych szkół ponadpodstawowych. W Systemie Informacji Oświatowej w zakładce „Strefa pracownika”, z poziomu Szkoły, dostępny był raport z roku szkolnego 2019/2020 oraz 2020/2021.

⁸⁵ W okresie objętym kontrolą obowiązywała procedura wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Szkoły nr 15/2015/2016 z 12 listopada 2015 r. oraz nr 52/2021/2022 z 22 marca 2022 r.

Następnie Dyrektor po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej w formie uchwały dopuszczał w Szkole program nauczania do użytku.

Analiza 22 programów nauczania obowiązujących w pierwszych klasach dla zawodu technik informatyk⁸⁶, technik programista⁸⁷ oraz technik mechatronik⁸⁸ w roku szkolnym 2022/2023 wykazała, że zostały one dopuszczone do użytku w Szkole zgodnie z trybem określonym w art. 22a ust. 6 ustawy o systemie oświaty oraz ww. procedurą, tj. zostały przedstawione przez nauczyciela lub zespół nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe w danym zawodzie dyrektorowi szkoły, który po uzyskaniu pozytywnej opinii rady pedagogicznej, dopuścił je do stosowania.

(akta kontroli tom III str. 9-114)

3. W ramach badania realizacji przez Szkołę minimalnego wymiaru godzin określonego w ramowych planach nauczania i podstawie programowej kształcenia zawodowego, na próbie obejmującej po jednym oddziale z klasy pierwszej (I) z każdego zawodu, w którym kształciła Szkoła w roku szkolnym 2022/2023, tj. technik programista (klasa 1tc), technik informatyk (klasa 1tb) oraz technik mechatronik (klasa 1tm), ustalono, że Szkoła zrealizowała minimalny wymiar godzin kształcenia określony w załączniku nr 5⁸⁹ do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁹⁰, w odniesieniu do trzech ww. zawodów. Szkoła zrealizowała także minimalny wymiar godzin kształcenia określony w załączniku nr 8⁹¹ i załączniku nr 28⁹² do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych, w zawodach technik informatyk oraz technik mechatronik. Szkoła nie zrealizowała natomiast minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego dla technika programisty w odniesieniu do jednostki INF.03.2 Podstawy informatyki. Szerzej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli tom III str. 117-217)

4. W każdym roku szkolnym, z lat objętych kontrolą (2019-2023) opracowano program realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniający wewnętrzny system doradztwa zawodowego⁹³, który po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej⁹⁴ został zatwierdzony przez Dyrektora Szkoły⁹⁵, w terminie do 30 września każdego roku szkolnego, za wyjątkiem programu z lat 2019/2020, który nie został zatwierdzony przez Dyrektora Szkoły. Szerzej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

Z realizacji ww. programów zostały sporządzone sprawozdania, za wyjątkiem programu z lat 2019/2020.

Programy realizacji doradztwa zawodowego zawierały treści programowe oraz działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym tematykę działań, metody i formy realizacji działań, liczbę godzin lekcyjnych w cyklu kształcenia jakie przeznaczono na

⁸⁶ Siedem programów nauczania, tj.: „Podstawy informatyki”, „Budowa i zasada działania komputera”, „Zarządzanie systemem Windows”, „Projektowanie stron www”, „Montaż, diagnostyka i naprawa komputera”, „Bezpieczeństwo i higiena pracy”, „Język angielski zawodowy”.

⁸⁷ Siedem programów nauczania, tj.: „Podstawy informatyki”, „Projektowanie stron www”, „Projektowanie baz danych”, „Programowanie strukturalne (w języku C++ algorytmika)”, „Programowanie aplikacji (w języku JavaScript, w środowisku PHP)”, „Bezpieczeństwo i higiena pracy”, „Język angielski zawodowy”.

⁸⁸ Osiem programów nauczania, tj.: „Podstawy wykonywania dokumentacji technicznej”, „Podstawy wykonywania dokumentacji technicznej 1”, „Komputerowe wspomaganie projektowania 2”, „Wytwarzanie montaż i konserwacja części mechanicznych”, „Dobór materiałów konstrukcyjnych i środków do konserwacji”, „Elektromechanika w montażu i konserwacji urządzeń i systemów mechatronicznych”, „Bezpieczeństwo i higiena pracy”, „Język angielski zawodowy”.

⁸⁹ Ramowy Plan Nauczania Dla Technikum w Tym Technikum Specjalnego Dla Uczniów w Normie Intelktualnej: Niepełnosprawnych, Niedostosowanych Społecznie Oraz Zagrożonych Niedostosowaniem Społecznym.

⁹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 639, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania.

⁹¹ Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do branży elektroniczno-mechatronicznej (ELM).

⁹² Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do branży teleinformatycznej (INF).

⁹³ W Szkole w skład wewnętrzny systemu doradztwa zawodowego wchodzi program doradztwa zawodowego oraz sprawozdanie z jego realizacji.

⁹⁴ Uchwały Rady Pedagogicznej nr: LIX/2021 z 28 września 2022 r., nr XLVIII/2021 z 29 września 2021 r., nr LI/2020 z 30 września 2020 r. oraz nr LXX/2019 z 1 października 2019 r.

⁹⁵ Zarządzeniami Dyrektora Szkoły nr: 16A/2022/2023 z 30 września 2022 r., 11/2021/2022 z 30 września 2021 r., 10a/2020/2021 z 30 września 2020 r.

działania z zakresu doradztwa zawodowego, terminy oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację (§ 2 pkt 6⁹⁶ oraz § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego⁹⁷). Ww. programy zostały opracowane przez doradcę zawodowego.

W roku szkolnym 2022/2023 w Szkole podejmowano m.in. następujące działania związane z realizacją doradztwa zawodowego: udział uczniów w warsztatach prowadzonych przez przedstawicieli firm; spotkania z przedstawicielami firm i przedstawienie ich ścieżki kariery oraz możliwości zatrudnienia; wycieczki dydaktyczne, krajoznawcze i warsztaty dla uczniów; realizacja treści programowych na poszczególnych przedmiotach (np. pisanie CV, listu motywacyjnego w różnych językach, rozmowa kwalifikacyjna, poznanie struktury zawodów, praktyki zawodowe); uczestnictwo w targach edukacyjnych; diagnoza potrzeb uczniów na wszystkich poziomach w zakresie doradztwa zawodowego na podstawie ankiet.

(akta kontroli tom III str. 218-321)

5. Dodatkowe umiejętności zawodowe w zakresie wybranych zawodów zostały określone w załączniku nr 33 do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych. Ponadto Szkoła prowadząca kształcenie zawodowe może zaoferować uczniowi przygotowanie do uzyskania dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.⁹⁸

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że analiza efektów kształcenia zawartych w dodatkowych umiejętnościach oraz w kwalifikacjach rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji albo nie spełniała oczekiwań pracodawców, albo nie była możliwa do realizacji w realiach Szkoły ze względu na brak bazy dydaktycznej i nauczycieli, czy współpracujących zakładów pracy. Wobec tego, że obserwacje i potrzeby rynku pracy pojawiły się na etapie wcześniejszym niż dodatkowe umiejętności i kwalifikacje rynkowe w Szkole wprowadzono certyfikacje umiejętności w wybranych obszarach i przygotowano uczniów do uzyskania dodatkowych kompetencji zawodowych przydatnych do wykonywania nauczanego zawodu w ramach tzw. „specjalizacji”, tj. uzgodnionych z pracodawcą treści nauczania. Od roku szkolnego 2019/2020 Szkoła na podstawie zawartych z przedsiębiorcami porozumień bądź umów realizowała zajęcia specjalizacyjne w klasach czwartych 4-letniego technikum w wymiarze 120 godzin⁹⁹. Natomiast w roku szkolnym 2023/24 na ww. zajęcia w piątych klasach 5-letniego technikum przeznaczono 210 godzin¹⁰⁰.

(akta kontroli tom I str. 325-326, tom III str. 322-329)

6. W roku szkolnym 2022/2023 z pracodawcami zawarto ogółem 45 umów oraz trzy porozumienia na praktykę zawodową¹⁰¹, na podstawie których uczniowie Szkoły zostali skierowani do odbycia praktyki zawodowej.

⁹⁶ Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla techników określone w załączniku nr 6 do rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego.

⁹⁷ Dz.U. z 2019 r., poz. 325.

⁹⁸ Zgodnie z art. 122a. ustawy Prawo oświatowe, dyrektor szkoły może zawrzeć umowę z instytucją certyfikującą, o której mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, dotyczącą jednokrotnego, nieodpłatnego przystąpienia przez uczniów lub absolwentów do walidacji i certyfikowania kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

⁹⁹ Rok szkolny 2019/2020 – pięć specjalizacji w zawodzie technik mechatronik (w tym jedna bez udziału przedsiębiorcy) oraz sześć w zawodzie technik informatyk (w tym trzy bez udziału przedsiębiorcy); rok szkolny 2020/2021 – pięć specjalizacji w zawodzie technik mechatronik oraz pięć w zawodzie technik informatyk (w tym trzy bez udziału przedsiębiorcy); rok szkolny 2021/2022 – sześć specjalizacji w zawodzie technik mechatronik oraz siedem w zawodzie technik informatyk (w tym trzy bez udziału przedsiębiorcy); rok szkolny 2022/2023 – sześć specjalizacji w zawodzie technik mechatronik oraz pięć w zawodzie technik informatyk (w tym dwie bez udziału przedsiębiorcy).

¹⁰⁰ Rok szkolny 2023/2024 – sześć specjalizacji w zawodzie technik mechatronik oraz sześć w zawodzie technik informatyk (w tym trzy bez udziału przedsiębiorcy).

¹⁰¹ Z czego: 27 umów i dwa porozumienia w zawodzie technik informatyk oraz 18 umów i jedno porozumienie w zawodzie technik mechatronik.

Analiza pięciu przykładowych umów o praktykę zawodową¹⁰² zawartych w roku szkolnym 2022/2023 dotyczących zawodu technik mechatronik¹⁰³ oraz technik informatyk¹⁰⁴ wykazała, że Szkoła kierując uczniów na praktyczną naukę zawodu:

- dokonywała obserwacji realizacji praktyk zawodowych w zakładzie pracy;
- nadzorowała realizację programu praktyk zawodowych, m.in.: analizując wpisy w dzienniczkach praktyk oraz oceny wystawione przez opiekunów praktyk, sprawdzając kwalifikacje zawodowe opiekuna praktyk zawodowych (§ 8 ust. 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu);
- współpracowała z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu, m.in. poprzez negocjowanie zapisów umowy o praktykę zawodową oraz programu praktyk, wyznaczenie zakładowego opiekuna praktyk, zapewnienie miejsca pracy oraz urządzeń i materiałów odpowiednich do realizacji programu praktyk (§ 8 ust. 1 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia);
- zapewniała ubezpieczenie uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków (§ 8 ust. 1 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia). Kwestie dotyczące ubezpieczenia NNW zostały uregulowane w rozdziale I pkt 8 umowy o praktykę zawodową, w którym wskazano, że „Uczniowie posiadają aktualne badania lekarskie i są ubezpieczeni od NNW w ramach ubezpieczenia zbiorowego klasy.”

Wicedyrektor Szkoły wyjaśniła, że Szkoła zapewniała uczniom ubezpieczenie NNW podczas trwania praktyk zawodowych bez ponoszenia jakichkolwiek kosztów. Broker ubezpieczeniowy, przedstawiając ofertę dobrowolnego ubezpieczenia grupowego dla uczniów Szkoły, oferował dodatkowy bezpłatny składnik OWU: ubezpieczenie na czas praktyk zawodowych dla wszystkich uczniów niezależnie od faktu, czy korzystali z dobrowolnego ubezpieczenia. Przekazywanie podmiotom, w których uczniowie odbywali praktykę informacji o polisie ubezpieczeniowej odbywało się poprzez dołączenie kopii polisy do każdej umowy na odbycie praktyk. Grupowe ubezpieczenie NNW w roku szkolnym 2022-2023 obejmowało 96 uczniów;

- akceptowała opiekunów praktyk zawodowych (§ 8 ust. 1 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia).

Szkoła nie dokonywała zwrotu uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania i poza siedzibą szkoły, mającym możliwość codziennego powrotu do miejsca zamieszkania lub siedziby szkoły, równowartości kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej, z uwzględnieniem ulg przysługujących uczniom oraz nie przeprowadzała kalkulacji ponoszonych przez Szkołę kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu, co było niezgodne z § 8 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Szerzej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

Ponadto w umowach o praktykę zawodową nie wskazano obowiązku, aby podmiot przyjmujący uczniów do realizacji praktyki zawodowej zapewnił odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy. Szkoła nie wystąpiła również do organu prowadzącego o środki umożliwiające uczniom odbycie praktycznej nauki zawodu poza Szkołą (§ 7 ust. 2 pkt 7, w związku z § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b ww. rozporządzenia). Szerzej w sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli tom II str. 337-339, tom III str. 362-449)

W czasie epidemii COVID-19 w roku szkolnym 2019/2020¹⁰⁵ praktyki zawodowe zostały zorganizowane przy udziale 14 podmiotów dla 141 uczniów¹⁰⁶. Praktyka polegała na zdalnym organizowaniu przez opiekunów z ramienia podmiotów szkoleń i wykonywaniu projektów przez uczniów. Kontakt z uczniami odbywał się za pomocą aplikacji „Microsoft Teams”. W kolejnych latach objętych stanem zagrożenia epidemicznego¹⁰⁷, kierownictwo Szkoły wraz z podmiotami organizującymi praktyki zawodowe, podjęło decyzję o realizacji praktycznej

¹⁰² W latach 2020-2023 w Szkole nie były realizowane praktyki w zawodzie technik programista.

¹⁰³ Zawartą: 3 kwietnia 2023 r. z Toyota Marki, 20 marca 2023 r. z Edag Engineering Polska Sp. z o.o.

¹⁰⁴ Zawartą: 24 kwietnia 2023 r. z EIP S.A., 27 kwietnia 2023 r. z BLUESOFT Sp. z o.o., 12 kwietnia 2023 r. z CBSG Polska Sp. z o.o.

¹⁰⁵ W terminie od 25 maja do 19 czerwca 2020 r.

¹⁰⁶ Dla zawodu technik informatyk 81 uczniów, dla zawodu technik mechatronik 60 uczniów.

¹⁰⁷ Rok szkolny: 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023.

nauki zawodu w warunkach stacjonarnych z zachowaniem procedur bezpieczeństwa dotyczących zapobiegania i przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się COVID-19.

(akta kontroli tom I str. 326-327, tom III str. 487-544)

W czasie trwania zagrożenia epidemicznego (począwszy od 1 września 2020 r.) Dyrektor zarządzeniem nr 52/2019/2020 z dnia 31 sierpnia 2020 r. wprowadził do stosowania w Szkole „Regulamin funkcjonowania szkoły od 1 września 2020 r. uwzględniający procedury bezpieczeństwa dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się COVID-19 wśród uczniów, rodziców/prawnych opiekunów i nauczycieli/pracowników Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych nr 1”¹⁰⁸.

(akta kontroli tom III str. 450-486)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą Szkoła nie organizowała staży uczniowskich w rozumieniu art. 121a ustawy Prawo oświatowe. Staże uczniowie odbywały się bez udziału Szkoły, na podstawie umowy zawartej pomiędzy podmiotem przyjmującym na staż uczniowski, a uczniem (albo opiekunami prawnymi ucznia). Wskazał, że staże uczniowskie są bardziej zasadne w szkołach branżowych, gdzie na szkolenie praktyczne u pracodawcy jest przeznaczone więcej godzin. Jednocześnie wyjaśnił, że zdarzają się przypadki, że uczniowie nawiązywali kontakt z firmami podczas odbywania praktyk zawodowych i samodzielnie umawiali się na pracę w okresie wakacji. Odbywało się to poza ingerencją Szkoły, w związku z tym Szkoła nie brała udziału w ustalaniu programu stażu uczniowskiego.

(akta kontroli tom I str. 315-316)

7. W okresie objętym kontrolą egzaminy zawodowe przeprowadzono w zawodach technik informatyk, technik mechatronik oraz technik programista¹⁰⁹.

W roku szkolnym 2018/2019 liczba uczniów, którzy w zawodzie:

- technik mechatronik w kwalifikacjach¹¹⁰: E.03 (sesja zimowa) przystąpili do egzaminu zawodowego i otrzymali świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie wynosiła – 94 (zdawalność w szkole/woj./kraju¹¹¹ – 100%, 89,6%, 92,2%); E.19 (sesja zimowa) przystąpili – 60, otrzymali świadectwa – 34, nie zdali – 26 (zdawalność – 56,6%, 58,8%, 57,5%); E.18 (sesja letnia) przystąpili – 94, otrzymali świadectwa – 79, nie zdali – 15 (zdawalność – 83,8%, 73%, 64,6%) oraz uzyskali dyplom technika – 55, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 60;
- technik informatyk w: E.12 (sesja zimowa) przystąpili – 95, otrzymali świadectwa – 90, nie zdali – 5 (zdawalność – 94,7%, 70,9%, 55,5%); E.14 (sesja zimowa) przystąpili –

¹⁰⁸ Kolejne zarządzenia Dyrektora Szkoły: nr 14/2020/2021 z dnia 9 października 2020 r. w sprawie aktualizacji Regulaminu funkcjonowania szkoły od 1 września 2020 r. uwzględniającego procedury bezpieczeństwa dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się COVID-19, nr 39/2020/2021 z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie aktualizacji Regulaminu funkcjonowania szkoły od 1 września 2020 r. uwzględniającego procedury bezpieczeństwa dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się COVID-19, nr 52/2020/2021 z dnia 23 sierpnia 2021 r. w sprawie aktualizacji Regulaminu funkcjonowania szkoły od 1 września 2021 r. uwzględniającego procedury bezpieczeństwa dotyczące zapobiegania i przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się COVID-19, nr 1/2021/2022 z dnia 6 września 2021 r. w sprawie procedury działania w związku z zakażaniem COVID-19.

¹⁰⁹ W zawodzie technik programista kształcenie zakończy się po raz pierwszy w roku szkolnym 2024/2025. Najstarsi uczniowie w roku szkolnym 2023/2024 byli w klasie czwartej.

¹¹⁰ Formuła 2012 - Technik mechatronik: E.3 Montaż urządzeń i systemów mechatronicznych, E.18. Eksploatacja urządzeń i systemów mechatronicznych, E.19. Projektowanie i programowanie urządzeń i systemów mechatronicznych. Technik informatyk: E.12. Montaż i eksploatacja komputerów osobistych oraz urządzeń peryferyjnych, E.13. Projektowanie lokalnych sieci komputerowych i administrowanie sieciami, E.14 Tworzenie aplikacji internetowych i baz danych oraz administrowanie bazami. Formuła 2017 - Technik mechatronik: EE.02 Montaż, uruchamianie i konserwacja urządzeń i systemów mechatronicznych, EE.21 Eksploatacja i programowanie urządzeń i systemów mechatronicznych. Technik informatyk: E.12 Montaż i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i sieci, EE.09 Programowanie, tworzenie i administrowanie stronami internetowymi i bazami danych. Formuła 2019 - Technik mechatronik: ELM.03 Montaż, uruchamianie i konserwacja urządzeń i systemów mechatronicznych, ELM.06 Eksploatacja i programowanie urządzeń i systemów mechatronicznych. Technik informatyk: INF.02. Administracja i eksploatacja systemów komputerowych, urządzeń peryferyjnych i lokalnych sieci komputerowych, INF.03. Tworzenie i administrowanie stronami i aplikacjami internetowymi oraz bazami danych.

¹¹¹ Źródło wyników egzaminów zawodowych poszczególnych kwalifikacji: Centralna Komisja Egzaminacyjna, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna, protokoły z zebrań Zespołu Informatyki oraz Zespołu Mechatroniki, protokoły Rady Pedagogicznej.

90, otrzymali świadectwa – 74, nie zdali – 16 (zdawalność – 82,2%, 51,4%, 53%); E.13 (sesja letnia) przystąpili i otrzymali świadectwa – 94 (zdawalność – 100%, 74,5%, 78,75%) oraz uzyskali dyplom technika – 81, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 89.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów, którzy w zawodzie:

- technik mechatronik w kwalifikacjach: E.19 (sesja zimowa) przystąpili do egzaminu zawodowego i otrzymali świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie wynosiła – 90, otrzymali świadectwa – 76, nie zdali – 14 (zdawalność w szkole/woj./kraju 84,4%, 68,7%, 57,4%); EE.02 (sesja letnia) przystąpili – 58, otrzymali świadectwa – 57, nie zdali – 1 (zdawalność – 98,3%, 92,8%, 91,6%) oraz uzyskali dyplom technika – 77, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 93;
- technik informatyk w: E.14 (sesja zimowa) przystąpili – 95, otrzymali świadectwa – 91, nie zdali – 4 (zdawalność – 95,8%, 75,1%, 73,1%); EE.08 (sesja letnia) – 90, otrzymali świadectwa – 72, nie zdali – 18 (zdawalność – 80%, 57,3%, 57,4%) oraz uzyskali dyplom technika – 91, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 94.

W roku szkolnym 2020/2021 liczba uczniów, którzy w zawodzie:

- technik mechatronik w kwalifikacjach: EE.21 (sesja zimowa) przystąpili do egzaminu zawodowego i otrzymali świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie wynosiła – 58 (zdawalność w szkole/woj./kraju 100%, 75,9%, 73,1%); EE.02 (sesja letnia) przystąpili do egzaminu i otrzymali świadectwa – 58 (zdawalność – 100%, 95,3%, 91,6%) oraz uzyskali dyplom technika – 58, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 59;
- technik informatyk w: EE.08 (sesja letnia) przystąpili – 89, otrzymali świadectwa – 88, nie zdali – 1 (zdawalność – 98,9%, 71%, 77,1%) oraz uzyskali dyplom technika – 84, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 88.

W roku szkolnym 2021/2022 liczba uczniów, którzy w zawodzie:

- technik mechatronik w kwalifikacjach: EE.21 (sesja zimowa) przystąpili do egzaminu zawodowego i otrzymali świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie wynosiła – 58, otrzymali świadectwo – 50, nie zdali – 8 (zdawalność w szkole/woj./kraju – 86,2%, brak danych, 68,7%); ELM.03 (sesja letnia) przystąpili i otrzymali świadectwo – 59 (zdawalność – 100%, 88%, 88,1%) oraz uzyskali dyplom technika – 55, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 58;
- technik informatyk w: EE.09 (sesja zimowa) przystąpili i otrzymali świadectwa – 89, nie zdali – 9 (zdawalność – 89,9%, 55,4%, brak danych); INF.02 (sesja letnia) przystąpili i otrzymali świadectwa – 132, nie zdali – 3 (zdawalność – 97,7%, 77%, 80,5%) oraz uzyskali dyplom technika – 81, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 87.

W roku szkolnym 2022/2023 liczba uczniów, którzy w zawodzie:

- technik mechatronik w kwalifikacjach: ELM.03 (sesja zimowa) przystąpili do egzaminu zawodowego i otrzymali świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie wynosiła – 32, otrzymali świadectwa – 31, nie zdali – 1 (zdawalność w szkole/woj./kraju 97%, 80%, 80,1%); ELM.06 (sesja zimowa) przystąpili – 59, otrzymali świadectwo – 57, nie zdali – 2 (zdawalność – 97%, 83%, 77%); ELM.06 (sesja letnia) przystąpili – 32, otrzymali świadectwo – 31, nie zdali – 1 (zdawalność – 97%, 85%, 85%) oraz uzyskali dyplom technika – 59, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 59;
- technik informatyk w: INF.03 (sesja zimowa) przystąpili – 68, otrzymali świadectwa – 66, nie zdali – 2 (zdawalność – 97%, 46%, 70,54%); INF.02 (sesja letnia) przystąpili – 62, otrzymali świadectwa – 59, nie zdali – 3 (zdawalność – 95,2%, 74,8%, 75,7%); INF.03 (sesja letnia) przystąpili – 64, otrzymali świadectwa – 60, nie zdali – 4 (zdawalność – 93,8%, 77%, 70,5%) oraz uzyskali dyplom technika – 67, ukończyli szkołę i przystąpili do egzaminu maturalnego – 69;

- technik programista¹¹² w INF.03 (sesja letnia) przystąpili – 30, otrzymali świadectwa – 29, nie zdali – 1 (zdawalność – 96,7%, 77%, 70,5%).

W roku szkolnym 2023/2024 uczniowie nie przystąpili jeszcze do egzaminu zawodowego.

W Szkole w okresie objętym kontrolą (lata 2019-2023) zdawalność uczniów przedmiotów w zawodzie technik mechatronik, technik informatyk oraz technik programista była wyższa niż w województwie oraz kraju.

(akta kontroli tom IV str. 3-100)

Dane o wynikach egzaminów zawodowych były poddawane analizie na spotkaniach zespołów przedmiotów zawodowych informatycznych i mechatronicznych oraz przedstawiane i omawiane na Radach Pedagogicznych¹¹³.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że celem analizy wyników było m.in. zebranie informacji odnośnie opanowania przez uczniów wiedzy i umiejętności w danej kwalifikacji zawodowej. Analizy wskazywały w jakim zakresie osiągane były najwyższe efekty, a gdzie należało zwrócić uwagę realizując treści nauczania i na tej podstawie wskazać wnioski do pracy. Analizy służyły także do porównania osiągniętych wyników z poszczególnych kwalifikacji z wynikami w kraju oraz województwie.

Na podstawie przeprowadzanej analizy wyników egzaminów wyciągano wnioski, które m.in. dotyczyły: zwrócenia większej uwagi na obszary, które wypadły słabiej w etapie pisemnym i praktycznym; rozwiązywania większej ilości zadań egzaminacyjnych szczególnie w części praktycznej; przeprowadzania obowiązkowo próbnych egzaminów zawodowych dla wszystkich uczniów; monitorowania frekwencji uczniów na zajęciach oraz na egzaminach próbnych; prowadzenia zajęć wyrównawczych, szczególnie dla uczniów wymagających pomocy; zapoznawania uczniów z technikami efektywnego uczenia się (w ramach godzin wychowawczych); zwiększenia ilości ćwiczeń w zakresie czytania zadań ze zrozumieniem; zwiększenia nacisku na tempo pracy i efektywne wykorzystanie czasu.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że wyniki osiągane na egzaminach zawodowych, wysoka zdawalność tych egzaminów, ale także bardzo wysokie wyniki egzaminów maturalnych szczególnie w zakresie przedmiotów rozszerzonych, przy zdawalności najczęściej 100%, a także osiągnięcia w olimpiadach przedmiotowych i zawodowych ustabilizowały sytuację Szkoły zawodowej na edukacyjnej mapie miasta stołecznego, ale i kraju. Od 2014 r. Szkoła plasowała się w pierwszej dziesiątce rankingu „Perspektyw”. Odpowiednio w roku 2014 – szóste miejsce, 2015 – ósme, 2016 – siódme, 2017 - dziewiąte, 2018 – dziewiąte, 2019 – 2021 - pierwsze, 2022 – drugie, 2023 – pierwsze. W okresie objętym kontrolą czterokrotnie Szkoła znajdowała się na pierwszym miejscu w kraju i raz na drugim. W 2012 r. Szkoła zajmowała, w tym rankingu dopiero 52 miejsce. Progres wyników w tak krótkim czasie był związany m.in. z właściwym diagnozowaniem potrzeb rynku pracy, trafnym wyborem zawodów do kształcenia, właściwym doбором „specjalizacji” opartych o nowe technologie, przyjętym modelem edukacyjnym (modułowe kształcenie) i innymi działaniami wspierającymi uczniów w ich rozwoju, zgodnie z ich pasjami i zainteresowaniami. Jednocześnie w dużym stopniu skuteczność przeprowadzonych przez nauczycieli kształcenia zawodowego analiz wyników i wdrażane potem wnioski pozwalały na taką ewaluację pracy Szkoły, dzięki której utrzymywane były wysokie wyniki edukacyjne.

(akta kontroli tom IV str. 7-17)

¹¹² Uczniowie przystąpili po raz pierwszy do egzaminu (trzecia klasa).

¹¹³ Protokół z posiedzenia Rady Pedagogicznej: nr 3/2018/2019 z dnia 12 września 2018 r., nr 3/2019/2020 z dnia 11 września 2019 r., nr 2/2020/2021 z dnia 9 września 2020 r., nr 2/2021/2022 z dnia 15 września 2021 r., nr 2/2022/2023 z dnia 13 września 2022 r.

8. W okresie objętym kontrolą Szkoła w zakresie kształcenia zawodowego współpracowała z 13 organizacjami/instytucjami¹¹⁴ oraz siedmioma uczelniami¹¹⁵.

Ponadto Szkoła współpracowała w roku szkolnym z: 56 przedsiębiorcami w 2018/2019, 18 w 2019/2020, 48 w 2020/2021, 49 w 2021/2022, 46 w 2022/2023. Przedsiębiorcy wspierali proces kształcenia m.in. w zakresie: praktyk zawodowych uczniów; stworzenia dwóch grup patronackich; zdobywania umiejętności i kompetencji w danym zawodzie w ramach treści nauczania uzgodnionych z pracodawcami w ramach tzw. „specjalizacji”, w tym współtworzenia programu specjalizacji; przyjmowania nauczycieli na szkolenia branżowe do firmy; wyposażenie pracowni szkolnych w pomoce dydaktyczne¹¹⁶.

Na podstawie porozumienia o współpracy w ramach programu „Toyota Hybrid Energy Team” zawartego z Toyota Motor Poland Company Limited Sp. z o.o.¹¹⁷ w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 dla zawodu technik mechatronik utworzono grupy patronackie w ramach specjalizacji „Napędy hybrydowe Toyoty”¹¹⁸. Natomiast na podstawie umowy z Operatorem Gazociągów Przemysłowych GAZ – SYSTEM S.A.¹¹⁹ w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 dla zawodu technik informatyk utworzono grupy patronackie w ramach specjalizacji „Cyberbezpieczeństwo przemysłowe”¹²⁰. Ponadto w ramach ww. specjalizacji w roku szkolnym 2021/2022 utworzono grupę patronacką dla zawodu technik mechatronik¹²¹.

W okresie objętym kontrolą przedsiębiorcy nie uczestniczyli w opracowaniu programów nauczania dla zawodów technik mechatronik, technik informatyk i technik programista. Dyrektor Szkoły m.in. wyjaśnił, że nie było wystarczającego czasu na pogłębioną współpracę z pracodawcami w zakresie opracowywanych programów nauczania. Jednakże w ww. programach znalazły się rozwiązania związane ze zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływały w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

W okresie tym pracodawcy nie brali również udziału w zebraniach rady pedagogicznej, jako współpracujący ze Szkołą lub realizujący wspólnie program nauczania zawodu, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Szkoły, nie było takiej potrzeby.

W zebraniach rady pedagogicznej nie brali udziału przedstawiciele pracodawców, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego lub innych organizacji gospodarczych, stowarzyszeń lub samorządów zawodowych oraz sektorowych rad do spraw kompetencji. Rozmowy na temat kształtu programów nauczania nie były tematami poruszonymi podczas plenarnych zebrań rady pedagogicznej. Pracodawcy byli partnerami, z głosem doradczym, w rozmowach indywidualnych lub podczas seminariów i konferencji.

(akta kontroli tom II str. 326-335, tom IV str. 101-197)

¹¹⁴ Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji - Erasmus, konferencje, konkursy; Fundacją Zaawansowanych Technologii – konkursy Explory, wsparcie finansowe projektów uczniowskich; Urzędem Patentowym RP – warsztaty, konferencje, lekcje dot. własności intelektualnej i prawa autorskiego; Naczelną Organizacją Techniczną – konkursy i olimpiady, warsztaty dni techniki dla uczniów, konferencje i seminaria dla nauczycieli; Klub Inteligencji Katolickiej - finansowanie projektów uczniowskich; Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego – stypendia dla uczniów; Fundacja Zwolnieni z Teorii – szkolenia; Stowarzyszeniem Elektryków Polskich – warsztaty, konferencje, szkolenia, egzaminy; Fundacja Ziemia i my – pokazy technologiczne dla uczniów; Przemysłowym Instytutem Automatyki i Pomiarów – pokazy, wykłady; Polskim Towarzystwem Informatycznym – szkolenia instruktorskie ECDL – Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych dla nauczycieli; Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego – praktyki dla uczniów; Fundacją Na Nowo Polska – praktyki uczniów.

¹¹⁵ Politechniką Warszawską – konkursy, dni otwarte, warsztaty; Wojskową Akademią Techniczną – konkursy, praktyki uczniów, warsztaty; Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie – olimpiady; Uczelnią Techniczno-Handlową w Warszawie – seminaria dla nauczycieli, konferencje; Wyższą Szkołą Informatyki Stosowanej i Zarządzania w Warszawie – praktyki uczniów; Pedagogium – Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie – praktyki uczniów; Polską Akademią Nauk Zakładem Działalności Pomocniczej – praktyki uczniów.

¹¹⁶ M.in. w 2023 r. - roboty Mitsubishi (trzy szt.), zakup urządzeń sieciowych i akcesoriów związanych z instalacją światłowodową; w 2022 r. – zestawy komputerowe (siedem szt.); monitory (66 szt.), router CISCO (10 szt.).

¹¹⁷ Z dnia 25 lutego 2019 r.

¹¹⁸ 16 uczniów w roku szkolnym 2019/2020; 13 w 2020/2021; dziewięciu w 2021/2022; 12 w 2022/2023; siedmiu w 2023/2024.

¹¹⁹ Z dnia 28 grudnia 2021 r.

¹²⁰ Pięciu uczniów w roku szkolnym 2021/2022; ośmiu w 2022/2023; 10 w 2023/2024.

¹²¹ Sześciu uczniów.

Uczniowie brali udział w stażach zawodowych i praktykach finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, tj. w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020¹²². Z programu Erasmus+ korzystało ośmiu uczniów w roku szkolnym 2019/2020, 32 w 2021/2022, 18 w 2022/2023. Ww. praktyki zawodowe w ramach projektów Erasmus+, były zaliczane na poczet praktyk zawodowych krajowych.

W roku szkolnym 2022/23 w Szkole był realizowany projekt „Skuteczny mechatronik/informatyk wobec wyzwań gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach” w ramach RPO WM 2014-2020. Celem tego projektu było dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb obecnego i przyszłego rynku pracy i wyzwań gospodarki opartej na wiedzy w ramach zawodów technik mechatronik i technik informatyk, poprzez realizację kursów i szkoleń zawodowych dla 140 uczniów i 11 nauczycieli oraz doposażenie pracowni (termin realizacji projektu od 1 marca do 30 grudnia 2023 r.)¹²³. W ramach ww. projektu 12 uczniów odbyło staż zawodowy u pracodawcy w lipcu i sierpniu 2023 r. Praktyczna nauka zawodu w ramach ww. projektu nie miała przełożenia na sytuację szkolną ucznia i była dobrowolna. Dyrektor Szkoły nie zwalniał uczniów z części zajęć zawodowych w Szkole na podstawie odbytego stażu zawodowego.

(akta kontroli tom I str. 316, tom II str. 335-336, tom IV str. 101-197)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zwrotu uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania i poza siedzibą szkoły, mającym możliwość codziennego powrotu do miejsca zamieszkania lub siedziby szkoły, równowartości kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej, z uwzględnieniem ulg przysługujących uczniom oraz brak przeprowadzenia kalkulacji ponoszonych przez Szkołę kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu, w ramach przyznanych przez organ prowadzący środków finansowych.

Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, umowa o praktyczną naukę zawodu określa prawa i obowiązki stron umowy, ze szczególnym uwzględnieniem praw i obowiązków określonych w § 8. Natomiast zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 ww. rozporządzenia szkoła kierująca uczniami na praktyczną naukę zawodu zwraca uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania i poza siedzibą szkoły, mającym możliwość codziennego powrotu do miejsca zamieszkania lub siedziby szkoły, równowartość kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej, z uwzględnieniem ulg przysługujących uczniom (pkt 5); przygotowuje kalkulację ponoszonych przez szkołę kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu, w ramach przyznanych przez organ prowadzący środków finansowych (pkt 7).

W umowach o praktykę zawodową (w rozdziale I pkt 9 umowy) wskazano, że „Szkoła nie ponosi kosztów z tytułu odbywania przez uczniów praktyk zawodowych w zakładzie pracy oraz przejazdu uczniów środkami komunikacji publicznej”.

(akta kontroli tom III str. 367-368, 383-384, 401-402, 417-418, 431-432)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że wszystkie umowy o praktyki zawodowe są zawierane wg tego samego schematu, który został opracowany w 2013 r. i był aktualizowany przy kolejnych zmianach prawnych. Ustalono, że w roku szkolnym 2022/2023 spośród 96 uczniów 44 odbywało praktyczną naukę zawodu poza ich miejscem zamieszkania, w ośmiu podmiotach (zlokalizowanych poza siedzibą Szkoły). Szkoła nie zwróciła uczniom kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej. Dyrektor Szkoły wskazał, że od października 2001 r. na terenie m.st. Warszawy i ościennych gmin można korzystać z transportu środkami publicznymi na podstawie Warszawskiej Karty Miejskiej. W trakcie przygotowania uczniów do praktyk zawodowych, temat ponoszenia kosztów nie był pomijany, ale zawsze ustalano, że przejazd środkami komunikacji publicznej powiązany był z Kartą Młodego Warszawiaka.

¹²² Dalej: RPO WM 2020-2024.

¹²³ Wnioskodawcą projektu i stroną umowy był Instytut Rynku Elektronicznego (IRE), który sprawuje kontrolę nad jakością projektu, organizuje oraz sprawozdaje projekt do Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Projektów Unijnych. Partnerem projektu była Dzielnica Mokotów m.st. Warszawy, a Szkoła przedstawicielem partnera. Umowa finansowa projektu była podpisywana przez Instytut Rynku Elektronicznego, na podstawie pełnomocnictwa Burmistrza Dzielnicy Mokotów m. st. Warszawy a Mazowiecką Jednostką Wdrażania Projektów Unijnych.

Ponadto od 2020 r. w Szkole wprowadzona została e-legitymacja, która jednocześnie jest Kartą Miejską. Pomijając fakt posiadania Karty Miejskiej przez uczniów, wykorzystywanie zapisów rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu byłoby działaniem nieekonomicznym. Podjęto decyzję, że Szkoła kierując praktykantów na praktyki zawodowe do pracodawców nie będzie przygotowywała kalkulacji kosztów, gdyż doprowadziłoby to do niepotrzebnego gromadzenia środków w planie finansowym Szkoły. Wobec powyższego działając zgodnie z założeniem efektywności i oszczędności nie realizowaliśmy działań według zapisu treści § 8 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, gdyż były nieekonomiczne. Zakładane w planach finansowych koszty związane z przejazdami komunikacją publiczną, odnosiłoby się do grupy około 150 do 200 uczniów (wyjątkiem jest rok szkolny 2022/2023 - poniżej 100). Analiza rzeczywistych potrzeb finansowych w przyszłorocznym planie finansowym byłaby działaniem praktycznie niemożliwym do zrealizowania. Praktyki zawodowe przygotowuje się w okresie styczeń - koniec kwietnia następnego roku finansowego. Ewentualne niewykorzystanie środków finansowych wymagałoby działań proceduralnych związanych z przesunięciem ich na inny paragraf po ewentualnym podjęciu uchwały Rady Miasta. Procedura taka trwa około trzech miesięcy. Ewentualnie środki pozostałyby niewykorzystane w budżecie szkoły. W ten sposób wykazane na koniec roku niewykorzystane środki budżetowe należy zwrócić. Oznacza to, że zabronione jest wykorzystywanie tych środków w sposób odmienny niż ich przeznaczenie lub też wydatkowanie po terminie. Tak ścisły reżim wydatkowania pozwala na jasne i klarowne zasady wykorzystywania środków publicznych. Z uwagi na powyższe nie przygotowano zatem kalkulacji ponoszonych przez Szkołę kosztów realizacji praktyk zawodowych, gdyż nie wystąpiono do organu prowadzącego o środki finansowe na ten cel.

(akta kontroli tom II str. 337-338)

Ustosunkowując się do ww. wyjaśnień Dyrektora Szkoły należy podnieść, że poprzez wprowadzenie do umowy o praktykę zawodową zapisu, iż „Szkoła nie ponosi kosztów z tytułu odbywania przez uczniów praktyk zawodowych w zakładzie pracy oraz przejazdu uczniów środkami komunikacji publicznej”, Szkoła jednostronnie wyłączyła stosowanie § 8 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu i pozbawiła uczniów prawa do zwrotu kosztów przejazdu (§ 7 ust. 2 pkt 7 w związku z § 8 ust. 1 pkt 5 ww. rozporządzenia).

Ponadto z § 8 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu wprost wynika, że Szkoła kierująca uczniów na praktyczną naukę zawodu zwraca uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania i poza siedzibą szkoły, mającym możliwość codziennego powrotu do miejsca zamieszkania lub siedziby szkoły, równowartość kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej, z uwzględnieniem ulg przysługujących uczniom oraz przygotowuje kalkulację ponoszonych przez szkołę kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu, w ramach przyznanych przez organ prowadzący środków finansowych.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że Dyrektor nie dopełnił obowiązków wynikających z § 8 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

2. Nie zawarcie w umowach o praktyczną naukę zawodu obowiązku zapewnienia, przez podmiot przyjmujący uczniów, odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej oraz środków higieny osobistej przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 7 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, umowa o praktyczną naukę zawodu określa prawa i obowiązki stron umowy, ze szczególnym uwzględnieniem praw i obowiązków określonych w § 8. Natomiast zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, podmioty przyjmujące uczniów lub młodocianych na praktyczną naukę zawodu zapewniają warunki materialne do realizacji praktycznej nauki zawodu, w szczególności odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy. Jednocześnie zgodnie z § 9 ust. 1 ww. rozporządzenia, organy prowadzące szkoły, które organizują praktyczną naukę zawodu poza szkołą, zapewniają środki finansowe umożliwiające uczniom odbycie praktycznej nauki zawodu. Natomiast zgodnie z § 9 ust. 2 pkt 3 ww. rozporządzenia, środki finansowe, o których mowa w ust. 1, są przeznaczone na refundowanie pracodawcom kosztów odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony

indywidualnej, niezbędnych na danym stanowisku szkoleniowym, przydzielonych uczniom na okres zajęć praktycznych prowadzonych u pracodawcy w danym roku szkolnym.

(akta kontroli tom III str. 367-368, 383-384, 401-402, 417-418, 431-432)

Dyrektor Szkoły m.in. wyjaśnił, że niektóre firmy wycofywały się z umów na praktykę zawodową w przypadku, gdy informowano je o konieczności zaopatrzenia praktykantów w odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej oraz możliwość refundowania kosztów. Zazwyczaj pracodawcy przyjmują na praktyki zawodowe pojedynczych uczniów lub małe grupy na krótki okres i dlatego nie są zainteresowani takim rozwiązaniem. Dlatego odstąpiono w umowach o praktykę zawodową od zapisu dotyczącego organizacji obuwia i odzieży roboczej. Jednocześnie uczniowie posiadają własną odzież roboczą, z której korzystają podczas zajęć w szkole na montażu mechanicznym i wytwarzaniu części maszyn. Dlatego uzgadniano z pracodawcami możliwość korzystania z własnego obuwia i odzieży roboczej na praktykach zawodowych. Wyjątkiem wśród pracodawców jest Toyota, która w roku szkolnym 2022/2023 zaopatrzyła praktykantów w obuwie robocze, umożliwiając im korzystanie z odzieży roboczej. Ww. podmiot nie wystąpił o zwrot kosztów, ponieważ nie był tym zainteresowany, dlatego stosowne zapisy nie znalazły się w umowie.

(akta kontroli tom II str. 338)

Odnosząc się do ww. wyjaśnień Dyrektora Szkoły należy wskazać, że poprzez brak w umowach o praktykę zawodową zapisu, iż „podmiot przyjmujący uczniów na praktyczną naukę zawodu winien zapewnić warunki materialne do realizacji praktycznej nauki zawodu, w szczególności odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujących pracownikom na danym stanowisku pracy” Szkoła naruszyła § 7 ust. 2 pkt 7, w związku z § 8 ust. 2 pkt 1 lit. b rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

3. Niezrealizowanie minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego dla technika programisty dla klasy 1tc w roku szkolnym 2022/2023, w odniesieniu do jednostki INF.03.02. Podstawy informatyki.

Minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego dla technika programisty określono w załączniku nr 28¹²⁴ do rozporządzenia w sprawie podstaw programowych.

Zgodnie z ww. przepisami, minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla technika programisty w odniesieniu do jednostki INF.03.02. Podstawy informatyki wynosi 30 godzin¹²⁵, a w dzienniku klasy 1tc w roku szkolnym 2022/2023 ujęto 27 i 29 godzin (grupa 1 i grupa 2) – tj. odpowiednio o 3 i 1 godzinę mniej do minimalnej liczby godzin.

(akta kontroli tom III str. 122, 198)

Dyrektor Szkoły m.in. wyjaśnił, że możliwość realizacji lekcji ograniczał już sam kalendarz¹²⁶ – poszczególne dni tygodnia rozkładały się z różną częstotliwością, liczba piątków była najmniejsza. Zajęcia przypadające w ten dzień nie mogły odbyć się w zakładanym wymiarze, nawet jeśli żadne z nich nie przepadały z powodu nieobecności nauczyciela czy klasy. Ponadto wskazał, że zajęcia prowadzone przez nauczyciela pełniącego funkcję kierowniczą były obciążone dużym ryzykiem jego nieobecności na zajęciach dydaktycznych ze względu na nieprzewidziane i występujące zadania realizowane poza szkołą związane z jej funkcjonowaniem.

(akta kontroli tom III str. 117-118)

¹²⁴ „Podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego przyporządkowanych do branży teleinformatycznej (INF)”.

¹²⁵ W „5-letnim Planie nauczania dla zawodu technik programista od 2021/2022” wskazano 34 godziny.

¹²⁶ Zajęcia te nie odbyły się z powodu: święta lub dnia wolnego od zajęć: 2 września – zajęcia integracyjne klas I, 14 października – święto KEN, 11 listopada, 6 stycznia, 23 stycznia – wycieczka integracyjna, 1 maja, 8 maja – egzaminy maturalne; oddelegowania nauczyciela: 8 października – Mistrzostwa IT w Poznaniu, 21 października – konkurs EXPLORY, 25 listopada - projekt unijny: wizyta w szkole w Finlandii (w ramach projektu unijnego); zwolnienia lekarskiego nauczyciela: 9 oraz 16 grudnia; urlopu nauczyciela: 13 stycznia.

4. Brak zatwierdzenia przez Dyrektora Szkoły Programu realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2019/2020.

Zgodnie z § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego, dyrektor szkoły, w terminie do dnia 30 września każdego roku szkolnego, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, zatwierdza program realizacji doradztwa zawodowego.

(akta kontroli tom III str. 259-268)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że ze względu na wiadomość o nieuleczalnej chorobie doradcy zawodowego opracowany Program realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2019/2020 nie został przez niego zatwierdzony, tylko zarządzeniem nr 16/2019/2020 z dnia 10 października 2019 r. powołał zespół ds. modyfikacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

(akta kontroli tom I str. 313)

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor Szkoły rzetelnie rozpoznawał potrzeby rynku pracy w aspekcie planowania kierunków kształcenia w zawodach i dostosowania oferty kształcenia do tych potrzeb. Od 2020 r. istotne zapotrzebowanie w zawodach szkolnictwa branżowego w województwie mazowieckim, zgodnie z prognozą ogłoszoną w obwieszczeniu Ministra Edukacji Narodowej, dotyczyło wszystkich zawodów, w których kształciła Szkoła. Natomiast w latach 2019-2023 w ww. obwieszczeniu, znalazły się dwa z trzech zawodów o szczególnym znaczeniu dla rozwoju państwa, w których kształciła Szkoła, tj. technik mechatronik oraz technik programista. Uruchomiono w roku szkolnym 2020/2021 nową kwalifikację, tj. technik programista, którego powstanie było poprzedzone analizą rynku pracy, w tym współpracą z przedsiębiorcami. Podejmowano działania na rzecz współpracy Szkoły z przedsiębiorcami oraz instytucjami. Właściwie diagnozowano potrzeby edukacyjne i zainteresowania uczniów, wprowadzając w porozumieniu z pracodawcami dodatkowe treści nauczania, tj. „specjalizacje”.

Zapewniono odpowiednią jakość kształcenia w Szkole, czego skutkiem była wysoka zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe wśród absolwentów. Ponadto dokonywano analiz potrzeb edukacyjnych, wynikających z osiąganych na egzaminach wyników oraz monitorowano losy zawodowe absolwentów.

Natomiast nie zrealizowano zajęć „INF.03.02. Podstawy informatyki”, w pierwszej klasie kształcącej w zawodzie technik programista (1tc) w roku szkolnym 2022/2023, w minimalnym wymiarze godzin określonych przepisami prawa. Ponadto w umowach o praktyczną naukę zawodu nie zawarto obowiązku, aby podmiot przyjmujący uczniów do realizacji praktyki zawodowej zapewnił odzież, obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku pracy oraz nie zapewniono uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu możliwości zwrotu kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- Wnioski
1. Realizowanie zajęć kształcenia zawodowego w wymiarze określonym przepisami prawa.
  2. Zawieranie w umowach o praktyczną naukę zawodu wymaganych prawem postanowień, dotyczących zapewnienia m.in. odzieży ochronnej i środków ochrony indywidualnej.
  3. Podjęcie działań umożliwiających zwrot uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu w miejscowościach poza ich miejscem zamieszkania i poza siedzibą szkoły, mającym możliwość codziennego powrotu do miejsca zamieszkania lub siedziby szkoły, równowartości kosztów przejazdów środkami komunikacji publicznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 8 grudnia 2023 r.

Kontrolerzy
Inga Piotrowska
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Mariusz Malewski
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor
p.o. DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
.....
podpis
Stanisław Jarosz

